

ЗАКОН ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат општите услови за пропишување на прекршоците и прекршочните санкции, општите услови за утврдување на прекршочната одговорност, за изрекувањето и извршувањето на прекршочните санкции, забрзаните прекршочни постапки и се пропишува прекршочната постапка што ја водат судовите, односно прекршочните органи.

Примена на одредбите од Кривичниот законик, Законот за кривичната постапка и други закони

Член 2

(1) За прекршокот и прекршочната одговорност соодветно се применуваат одредбите од општиот дел на Кривичниот законик.

(2) Ако со одредбите од овој закон поинаку не е определено, судовите во прекршочната постапка ги применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка кои се однесуваат на основните начела, јазикот, месната надлежност, последици од ненадлежност, судир на надлежности, изземање, обвинет, бранител, поднесоци, записници, рокови, имотноправно барање, донесување и соопштување на одлуките, достава на писмена и редовни и вонредни правни лекови.

(3) Одредбите од Законот за употреба на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа соодветно се применуваат во прекршочната постапка.

Дел први

МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНИ ОДРЕДБИ

Глава прва

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Начело на законитост во определувањето на прекршоците и во пропишувањето на прекршочните санкции

Член 3

На никого не може да му биде изречена прекршочна санкција за прекршок кој, пред да е сторен, не бил со закон определен како прекршок и за кој со закон не била пропишана санкција.

Прекршочни санкции

Член 4

За сторен прекршок под условите од овој закон, се изрекуваат:

- 1) прекршочни санкции за полнолетни сторители;
- 2) прекршочни санкции за деца;
- 3) прекршочни санкции за правни лица и
- 4) посебни прекршочни мерки.

Глава втора

ПРЕКРШОК И ПРЕКРШОЧНА ОДГОВОРНОСТ

Прекршок

Член 5

Прекршокот е противправно дело кое со закон е определено како прекршок, чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција.

Одговорност на физичко лице

Член 6

(1) За одговорност на физичко лице доволна е небрежност, доколку со законот во кој е пропишан прекршокот не е определено дека на сторителот ќе му се изрече прекршочна санкција само кога прекршокот е сторен со умисла.

(2) На одговорно лице во правно лице или трговец поединец ќе му се изрече прекршочна санкција за прекршок кога до извршување на прекршокот дошло со негово дејствие, пропуштање на дејствие и негово пропуштање на должен надзор.

Одговорност на правно лице

Член 7

(1) Правното лице може да одговара за прекршок само ако тоа е посебно определено со законот со кој е пропишан прекршокот.

(2) Правното лице е одговорно за прекршок ако до извршување на прекршокот дошло со дејствие, пропуштање на дејствие или со пропуштање на должен надзор од страна на надлежниот орган или на одговорното лице во правното лице или со дејствие или пропуштање на друго лице кое било овластено да постапува од името на правното лице, во рамките на својот надзор, или кога тоа ги пречекорило своите овластувања заради остварување корист за правното лице.

(3) Прекршочната одговорност на правното лице не ја исклучува одговорноста на сторителот на прекршокот.

(4) За делата определени со закон прекршочно се одговорни сите правни лица, со исклучок на Република Македонија, државните органи и советите на единиците на локалната самоуправа.

(5) Правно лице кое е во стечај е одговорно за прекршок извршен пред започнувањето на стечајната постапка и може да му се изрече само посебна мерка на конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети.

Одговорност на странско правно лице

Член 8

Странско правно лице прекршочно е одговорно ако прекршокот е сторен на територијата на Република Македонија, или прекршокот предизвикал последици на територијата на Република Македонија.

Одговорност за прекршок на друг

Член 9

(1) Во случаите определени со закон родителот или старателот е одговорен за прекршок на дете и ќе биде санкциониран ако до извршувањето на прекршокот дошло со пропуштање на должниот надзор.

(2) Одговорното лице во правно лице или трговец поединец, во случаите предвидени со закон, одговара за прекршок сторен од вработен во тоа правно лице или кај трговец поединец, ако до извршување на прекршокот дошло со пропуштање на должниот надзор врз работењето.

(3) Одговорноста на одговорното лице во правното лице или трговецот поединец не ја исклучува одговорноста на сторителот.

Одговорност на службено лице во државен орган и во единица на локалната самоуправа

Член 10

Службеното лице во државен орган и во единица на локалната самоуправа е одговорно ако прекршокот го извршило во рамките на своите службени овластувања или ако при вршење на службените овластувања ги пречекорило службените овластувања.

Обид

Член 11

Нема одговорност за обид за прекршок, освен во случаите определени со закон.

Помагач и поттикнувач

Член 12

Нема одговорност за поттикнување и помагање на прекршок, освен во случаите определени со закон.

Глава трета

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ ЗА ПОЛНОЛЕТНИ СТОРИТЕЛИ

Видови на прекршочни санкции за полнолетни сторители на прекршоци

Член 13

За прекршоци на прекршочно одговорни полнолетни сторители може да им се изречат следниве санкции:

- 1) опомена;
- 2) глоба;
- 3) престанок на важење на возачка дозвола;
- 4) забрана на управување со моторно возило;
- 5) забрана на вршење на професија, дејност или должност;
- 6) протерување на странец од земјата;
- 7) задолжително лекување на алкохоличари и наркомани (лица со болести на зависности);
- 8) задолжително психијатриско лекување на слобода и
- 9) забрана за влез и присуство на спортски натпревари.

Услови за изрекување на прекршочни санкции

Член 14

(1) Опомената се изрекува наместо глобата кога се работи за полесен прекршок.

(2) Глобата се пропишува и изрекува како главна санкција.

(3) Забраната на вршење на професија, дејност или должност се изрекува заедно со глобата или како самостојна санкција во случаите определени со закон.

(4) Забраната од ставот (3) на овој член може да се замени со паричен надоместок во случаите определени со закон, само во случаи кога ист прекршок е сторен за прв пат.

(5) Паричниот надоместок од ставот (4) на овој член претставува двоен износ од износот на одмерената глоба за прекршокот пропишан со закон.

(6) Паричниот надоместок од ставот (5) на овој член сторителот е должен да го плати во рок од три дена од денот кога му е определен со акт на надлежниот орган.

(7) Ако сторителот не го плати паричниот надоместок во рок од три дена забраната од ставот (3) на овој член ќе се реализира.

(8) Престанок на важење на возачка дозвола или забрана на управување со моторно возило се изрекуваат со глоба, опомена или како самостојни санкции во случаите определени со закон.

(9) Протерувањето странец од земјата се изрекува заедно со глоба, опомена или како самостојна санкција во случаите определени со закон.

(10) Задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани (лица со болести на зависности) се изрекува заедно со глоба или како самостојна санкција во случаите определени со закон.

(11) Задолжително психијатриско лекување на слобода се изрекува како самостојна санкција во случаите определени со закон.

(12) Забраната за влез и присуство на спортски натпревари се изрекува заедно со глобата или како самостојна санкција во случаите определени со закон.

Глоба

Член 15

(1) Глобата за физичко лице се состои во плаќање на определен паричен износ кој не може да биде помал од 15 евра во денарска противвредност ниту поголем од 1.000 евра во денарска противвредност.

(2) Глобата за одговорно лице во правно лице и трговец поединец е 30% од одмерената глоба за правното лице односно трговец поединец.

(3) Глобата за службено лице не може да биде помала од 50 евра ниту поголема од 2.000 евра во денарска противвредност.

(4) Со законот со кој се пропишува прекршокот, може да се пропише и повисока глоба од определената во ставовите (1) и (3) на овој член.

(5) За прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвикува поголема имотна штета може да се пропише глоба до двојниот износ од санкцијата од ставовите (1) и (3) на овој член или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до дваесеткратен износ на глобата од ставовите (1) и (3) на овој член.

(6) За прекршок за кој се изрекува глоба со издавање на мандатен платен налог, може да се пропише определен износ кој за:
- физички лица не може да биде поголем од 500 евра во денарска противвредност и
- службено лице не може да биде поголем од 1.000 евра во денарска противвредност.

Рок за плаќање на глобата

Член 16

(1) Во одлуката за прекршокот се определува рокот за плаќање на глобата кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 30 дена од денот на правосилноста, односно конечноста на одлуката.

(2) Во оправдани случаи кога сторителот нема доволно имот, не е вработен, боледува од некоја болест и други слични околности што го оправдуваат тоа, може да се дозволи глобата да се исплати во рати. Во тој случај, ќе се определи начинот на плаќањето и рокот на плаќањето кој не може да биде подолг од шест месеци.

Извршување на глобата

Член 17

Ако сторителот делумно или целосно не ја плати глобата во утврдениот рок, ќе се спроведе присилно извршување согласно со одредбите од Законот за даночна постапка.

Опомена

Член 18

(1) Опомена може да се изрече за прекршок сторен под такви олеснителни околности кои го прават особено лесен.

(2) Опомената може да се изрече и ако прекршокот се состои од неисполнување на пропишаната обврска, или со прекршокот е нанесена штета, а сторителот пред донесувањето на одлуката за прекршок, ја исполнил пропишаната обврска, односно ја отстранил или ја надоместил нанесената штета.

Престанок на важење на возачка дозвола

Член 19

(1) Судот ќе изрече санкција престанок на важење на возачка дозвола, доколку е сторен прекршок во областа на сообраќајот на патиштата со кој е предизвикана опасност за настанување на тешка последица или доколку е поднесен доказ дека сторителот постигнал 100 негативни бода во сообраќајот на патиштата во последните три години.

(2) Негативните бодови во сообраќајот на патиштата се пропишуваат со Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.

(3) Ако возачот за период од последните три години постигне или надмине 100 негативни бода во сообраќајот на патиштата, судот ќе изрече санкција престанок на важење на возачката дозвола во категоријата на моторното возило со која постигнал 100 негативни бода.

(4) Изречената санкција престанок на важење на возачка дозвола, нема да биде извршена, ако поминале повеќе од три години од правосилноста на одлуката за прекршок.

(5) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, возачката дозвола престанува да важи со правосилноста на одлуката со која била изречена санкцијата престанок на важење на возачка дозвола.

(6) Сторителот на кој му е изречена санкција престанок на важење на возачка дозвола од одредена категорија, не може да се стекне со право на управување со моторно возило од категоријата со која го сторил прекршокот за кој му е одземена возачката дозвола пред истекот на шест месеци од денот на престанокот на важењето на возачката дозвола.

Забрана на управување со моторно возило

Член 20

(1) За прекршок против безбедноста на јавниот сообраќај, со кој е предизвикана опасност за настанување на тешка последица, односно со дејствието настане штетна последица може да се изрече санкција забрана на управување со моторно возило на определени видови или категории моторни возила во траење од 30 дена до една година.

(2) За тој што нема возачка дозвола, а стори прекршок од ставот (1) на овој член, забраната на управување со моторно возило опфаќа забрана за стекнување на возачка дозвола во период од 30 дена до една година.

(3) Забраната на управување со моторно возило се евидентира во досието на возачот најдоцна во рок од 15 дена од правосилноста на одлуката и започнува да тече од денот на евидентирањето во возачката дозвола.

(4) Ако санкцијата од ставот (1), односно од ставот (3) на овој член му биде изречена на лице кое има странска дозвола за управување со моторно возило, оваа санкција опфаќа забрана на управување со моторно возило на територијата на Република Македонија за што ќе се извести граничната полиција.

Забрана на вршење на професија, дејност или должност

Член 21

(1) На сторителот на прекршокот може да му се забрани вршење на определена професија, дејност или должност или работи сврзани со располагање, користење, управување и ракување со имот или за чување на тој имот, ако ја злоупотребил својата професија, дејност или должноста заради извршување на прекршок и ако врз основа на природата на прекршокот и околностите под кои е сторен може да се очекува дека таквата дејност ќе ја злоупотреби за повторно вршење на прекршок.

(2) Судот го определува траењето на забраната од ставот (1) на овој член, најдолго до една година, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

(3) Прекршочниот орган санкцијата од ставот (1) на овој член може да ја изрече во траење од најмалку три дена до најмногу 30 дена.

Протерување на странец од земјата

Член 22

(1) Судот може на сторителот кој не е државјанин на Република Македонија да му изрече санкција протерување од земјата кога ќе оцени дека природата на прекршокот, побудите на сторителот и околностите под кои е сторен, укажуваат на непожелност за натамошен престој на сторителот во земјата.

(2) Протерување на странец од земјата може да трае од една до десет години, или засекогаш и започнува да се смета од денот на протерувањето на сторителот од територијата на Република Македонија.

(3) Протерувањето од ставот (1) на овој член не може да се изрече на сторителот што ужива заштита во согласност со меѓународен договор ратификуван во согласност со Уставот на Република Македонија.

Задолжително лекување на алкохоличари и наркомани (лица со болести на зависности)

Член 23

(1) На сторител на прекршок поради зависност од постојана употреба на алкохолни пијалаци, дроги и други психотропни супстанции кога постои опасност поради оваа зависност и натаму да врши прекршоци, судот може да му изрече задолжително лекување на алкохоличари и наркомани (лица со болести на зависности) амбулантно или во специјализирана установа определена со закон.

(2) Ако сторителот без оправдана причина не се подложи на задолжително амбулантно лекување на слобода или лекувањето самоволно го напушти, судот може да определи санкција за задолжително лекување на алкохоличари и наркомани која присилно се извршува во специјализирана установа.

(3) Присилното лекување во специјализираната установа може да трае најдолго две години.

Задолжително психијатриско лекување на слобода

Член 24

(1) На сторител на прекршок кој во време на сторување на прекршокот бил во состојба на непресметливост или битно намалена пресметливост, судот ќе му изрече задолжително психијатриско лекување на слобода ако утврди дека поради таквата состојба може да стори повторно прекршок, а за отстранување на оваа опасност е доволно негово лекување на слобода.

(2) Лекувањето од ставот (1) на овој член може да трае најдолго шест месеци.

Забрана за влез и присуство на спортски натпревари

Член 25

(1) Судот ќе изрече санкција забрана за влез и присуство на спортски натпревари, доколку е сторен прекршок во случаите определени со закон.

(2) Забраната за влез и присуство на спортски натпревари може да се изрече во траење најмногу до три години.

Општи правила за одмерување на санкцијата

Член 26

(1) На сторителот на прекршок му се одмерува санкција во границите што со закон се пропишани за сторен прекршок, имајќи ги предвид прекршочната одговорност на сторителот и тежината на прекршокот.

(2) При одмерувањето на санкцијата се земаат предвид сите околности што влијаат санкцијата да биде полесна или потешка (олеснителни и отежнувачки околности), а особено степенот на одговорност на сторителот за прекршок, побудите од кои е сторен прекршокот, јачината на загрозувањето или повредата на заштитеното добро, околностите под кои прекршокот бил сторен, поранешниот живот на сторителот, неговите лични прилики и неговото однесување по прекршокот особено дали ја надоместил штетата, како и други околности кои се однесуваат на личноста на сторителот.

(3) При одмерувањето на глобата се има предвид имотната состојба на сторителот, висината на неговата плата, другите негови примања, неговиот имот и неговите семејни обврски, кај прекршоците од областа на даноците и царините и сразмерноста на висината на неплатените давачки на кои е обврзан со закон.

(4) Санкциите изречени за претходно сторен прекршок не може да се сметаат за отежнувачки околност, ако од денот на правосилноста на одлуката за прекршок до сторување на новиот прекршок поминале повеќе од две години.

Стек

Член 27

(1) Ако сторителот со едно дејствие или со повеќе дејствија сторил повеќе прекршоци, но не е донесена одлука за прекршок, претходно ќе се утврди санкцијата за секој одделен прекршок, а потоа ќе се изречат како единствена санкција сите така утврдени санкции.

(2) Ако за повеќе прекршоци сторени во стек е утврдена глоба ќе се изрече единствена санкција што е еднаква на збирот на одделно утврдената глоба, која не може да го надмине законскиот максимум на глобата пропишана со закон.

Продолжен прекршок

Член 28

(1) На сторителот кој, искористувајќи ист траен однос, исти прилики или други слични околности, ќе изврши две или повеќе временски поврзани дејствија што претставуваат повеќекратно остварување на ист прекршок, ќе му се изрече единствена санкција во границите на санкцијата пропишана за тој прекршок.

(2) На сторителот кој под условите од ставот (1) на овој член ќе изврши две или повеќе временски поврзани дејствија што претставуваат остварување на истородни прекршоци, ќе му се изрече санкција во границите на санкцијата пропишана за најтешкиот прекршок.

Ослободување од санкција

Член 29

(1) Судот, односно прекршочниот орган може да го ослободи од санкција сторителот на прекршокот само кога тоа е изречно утврдено со закон.

(2) Кога судот, односно прекршочниот орган е овластен сторителот на прекршокот да го ослободи од санкција, може да му ја ублажи глобата без ограничувањата пропишани за ублажување на глобата или само од санкцијата забрана на управување со моторно возило или протерување странец од земјата.

Посебна основа за ослободување од санкција

Член 30

Судот, односно прекршочниот орган може да го ослободи од санкција сторителот на прекршокот сторен од небрежност кога последиците на прекршокот сторителот го погодуваат така тешко што изрекувањето на санкцијата во таков случај не би одговарало на целта на санкционирањето.

Ублажување на глоба и ослободување поради отстранување на штетните последици на прекршокот

Член 31

(1) Кога прекршокот е сторен под особено олеснувачки околности, глобата за физичко лице може да се ублажи за една третина од глобата пропишана во фиксен износ, односно за една третина од минимум пропишаната глоба во распон.

(2) За прекршок извршен под особено олеснувачки околности, за кој е пропишана санкција судот, односно прекршочниот орган, ако за тоа постои согласност и од оштетениот, може да го ослободи сторителот од санкција, ако до завршувањето на прекршочната постапка ја врати одземената корист на оштетениот, ја надомести штетата, или на друг начин ги надомести или поправи штетните последици на прекршокот.

Глава четврта

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ ЗА ДЕЦА

Исклучување на прекршочни санкции спрема деца

Член 32

Спрема дете кое во времето на извршувањето на прекршокот не наполнило 14 години не може да се применат прекршочни санкции.

Изрекување на прекршочни санкции спрема деца

Член 33

(1) На дете кое во времето на извршувањето на прекршокот наполнил 14, а не наполнил 16 години (дете во судир со законот од 14 до 16 години) може да му се изречат само воспитни мерки.

(2) На дете кое во времето на извршувањето на прекршокот наполнил 16, а не наполнил 18 години (дете во судир со законот над 16 години), може да му се изрече воспитна мерка, а по исклучок глоба.

Глава петта

ВОСПИТНИ МЕРКИ

Видови на воспитни мерки на деца

Член 34

(1) На деца од 14 до 16 годишна возраст, сторители на прекршоци може да им се изречат следниве воспитни мерки:

- укор или упатување во центар за деца и мерки на засилен надзор од страна на родители/и/от, односно старатели/и/от, или од страна на центарот за социјална работа.

(2) Мерка укор или упатување во центар за деца се изрекува спрема дете кога не постои потреба од потрајни мерки на воспитување, а особено ако сторил прекршок од непромисленост или лекомисленост.

(3) Мерка на засилен надзор се изрекува спрема дете кога постои потреба од потрајни мерки на воспитување, превоспитување или лекување со соодветен надзор, а не е потребно негово целосно одвојување од дотогашната средина.

(4) Мерката на засилен надзор не може да се изрече во траење пократко од 30 дена ниту подолго од една година.

(5) Кон мерката засилен надзор судот на детето може да определи една или повеќе посебни обврски:

- да му се извини лично на оштетеното лице,
- да ја поправи или надомести штетата предизвикана со прекршокот,
- редовно да го посетува училиштето,
- да не изостанува од работното место за деца над 15 години,
- да се оспособи за работа што одговара на неговите способности, наклонетости и физичка сила за деца над 15 години,
- да прифати работа за деца над 15 години,
- забрана на употреба алкохолни пијалаци, дрога и други психотропни супстанции,
- да се воздржи од посетување на одредени локали, односно одредени приредби,
- да посетува соодветна здравствена установа или советувашиште,
- полезно да го користи слободното време,
- да не контактира со лица кои штетно влијаат врз неговата личност,
- да се подложи на психофизичко лекување,
- да се подложи на остручување и преквалификација заради задржување на работното место што го зазема или за создавање на претпоставки за вработување за деца над 15 години,
- да овозможува увид и да прифати совети во врска со распоредувањето и трошењето на платата и другите приходи што ги остварува,
- да се вклучи во работа на хуманитарна организација, комунална, еколошка или невладинска организација и
- да се вклучи во одредена спортска, културно-забавна организација или здружение со обврска да ги посетува редовните проби или тренинзи.

Глоба

Член 35

(1) На дете над 16 годишна возраст, по исклучок може да му се изрече глоба во случај ако во времето на извршување на прекршокот, со оглед на неговата душевна развиеност, можел да го разбере значењето на прекршокот, ако постојат други услови за одговорност за прекршок според одредбите на овој закон и ако има сопствен имот или приходи.

(2) На дете над 16 годишна возраст судот може да му изрече глоба само поради потешки последици на прекршокот или повисок степен на одговорност за прекршок, ако немало основ да се примени воспитна мерка.

(3) Ако дете постаро од 16 годишна возраст не ја плати изречената глоба, таа присилно ќе се изврши согласно со одредбите од Законот за даночна постапка.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, ако детето не ја плати глобата во определениот рок, судот може да ја замени со општокорисна работа, така што износот од 15 евра во денарска противвредност се заменува со три часа општокорисна работа, со тоа што вкупниот број на часови општокорисна работа не може да надмине 40 часа.

Изрекување на воспитни мерки на полнолетни сторители на прекршок кои ги извршиле како деца

Член 36

(1) Воспитна мерка, освен мерката засилен надзор, може да се изрече и на полнолетен сторител до 21 година за прекршок што го извршил како дете, ако со оглед на природата на прекршокот, неговите лични својства и други околности тоа би било целисходно.

(2) Ако детето за време на постапката стане полнолетен, прекршочната постапка ќе се запре, ако не би било целисходно да се изрече воспитна мерка или глоба на дете над 16 годишна возраст.

Изрекување на санкција за прекршок во стек

Член 37

Ако детето извршило повеќе прекршоци во стек, судот ќе одлучи единствено за сите прекршоци и ќе изрече единствена санкција.

Глава шеста

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ ЗА ПРАВНИ ЛИЦА И ТРГОВЕЦ ПОЕДИНЕЦ

Видови на прекршочни санкции за правни лица и трговец поединец

Член 38

(1) За прекршоци на правни лица и трговец поединец може да се изречат следниве санкции:
- опомена,
- глоба и
- привремена забрана за вршење одделна дејност.

(2) Глобата за правното лице се изрекува во износ кој не може да биде помал од 200 евра во денарска противвредност, ниту поголем од 5.000 евра во денарска противвредност. Глобата за трговец поединец не може да биде помала од 50 евра ниту поголема од 2.000 евра во денарска противвредност.

(3) За прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише глоба до двојниот износ од максимумот на оваа санкција или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до дваесеткратен износ од ставот (2) на овој член.

(4) Со законот со кој се пропишува прекршокот висината на глобата се изразува во фиксен износ.

(5) Со законот со кој се пропишува прекршокот може да се пропише и повисока глоба од определената во ставовите (2) и (3) на овој член.

(6) Со законот со кој се пропишува прекршокот за изрекување глоба со мандатен платен налог може да се пропише износ кој не може да биде поголем од 1.500 евра во денарска противвредност за правно лице односно 1.000 евра во денарска противвредност за трговец поединец.

(7) За одделни прекршоци од областа на заштита на конкуренција, најтешко категоризираните прекршоци од областа на животната средина, како и во други области определени со закон може да се пропише глоба во процентуален износ кој изнесува до 2% од вкупните приходи на правното лице во претходната финансиска година, а во однос на одделни прекршоци од областа на електронски комуникации до 10% од вкупните приходи на правното лице во претходната финансиска година.

(8) Опомената може да се изрече за прекршок сторен под особено олеснителни околности, ако прекршокот се состои од неисполнување на пропишаната обврска или со прекршокот е нанесена штета, а сторителот пред донесувањето на одлуката за прекршок, ја исполнил пропишаната обврска, односно ја отстранил или ја надоместил нанесената штета.

(9) Во одлуката со која на правното лице односно трговец поединец се изрекува санкција привремена забрана за вршење на одделна дејност, се наведува дејноста чие вршење му се забранува на правното лице односно трговец поединец.

(10) Санкцијата привремена забрана за вршење на одделна дејност на правно лице односно трговец поединец, може да се изрече ако постои опасност со вршењето на таква дејност правното лице односно трговец поединец да изврши повторно прекршок опасен за животот или здравјето на луѓето или прекршок со кој може да се нанесе имотна штета на друго правно лице односно трговец поединец или на граѓани, или ако на правното лице односно трговец поединец во последните две години му е изречена прекршочна санкција поради ист или сличен прекршок.

(11) Со законот со кој се пропишува прекршокот, може да се пропише задолжително изрекување на санкција забрана за вршење на одделна дејност на правно лице односно трговец поединец.

(12) Судот го определува траењето на санкцијата од ставот (9) на овој член кое не може да биде пократко од три месеци ниту подолго од три години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

(13) Прекршочниот орган санкцијата од ставот (9) на овој член може да ја изрече во траење од најмалку три дена до најмногу 30 дена.

(14) Санкцијата привремена забрана за вршење на дејност не може да се изрече на правно лице основано со закон.

Одмерување на глоба за правно лице и трговец поединец

Член 39

(1) Одмерувањето на висината на глобата се врши врз основа на следниве критериуми:
- вкупен приход остварен во претходната фискална година,
- просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на претходниот месец во однос на месецот во кој е сторен прекршокот и
- претходно поведение на сторителот.

(2) По основ на критериумот „вкупен приход остварен во претходната фискална година“ може да се изрече најмногу 70% од пропишаната глоба и тоа на следниов начин:
- од 0 до 500.000 денари - 10%,
- од 500.001 до 1.000.000 денари - 20%,
- од 1.000.001 до 3.000.000 денари - 30%,
- од 3.000.001 до 6.000.000 денари - 40%,
- од 6.000.001 до 20.000.000 денари - 50%,
- од 20.000.001 до 100.000.000 денари - 60% и
- над 100.000.001 денари - 70%.

(3) По основ на критериумот „просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на претходниот месец во однос на месецот во кој е сторен прекршокот “ може да се изрече најмногу до 20% од пропишаната глоба и тоа на следниов начин:
- од 0 до 9 вработени - 5%,
- од 10 до 49 вработени - 10%,
- од 50 до 249 вработени - 15% и
- над 250 вработени - 20%.

(4) По основ на критериум " претходно поведение на сторителот" може да се изрече најмногу 10% од пропишаната глоба и тоа на следниов начин:
- нема изречени правосилни прекршочни санкции - 0% и
- изречени се правосилни прекршочни санкции - 10%.

(5) Висината на глобата се одредува како процент од пропишаниот износ на глобата.

(6) Одмерувањето на висината на глобата според критериумите утврдени во ставовите (2), (3) и (4) на овој член се врши на тој начин што процентот од ставот (5) на овој член претставува збир на сите проценти добиени во зависност од категоријата во која влегува сторителот во рамките на секој пропишан критериум.

(7) На сторителот на ист прекршок, за секое наредно повторување на прекршокот одмерената глоба од ставот (6) на овој член се зголемува за по 10%, но не повеќе од висината на двократниот износ од пропишаната глоба за временски период од пет години.

(8) Прекршочниот орган води евиденција за сторителите на прекршок и за изречените глоби за сторениот прекршок.

(9) Содржината и начинот на водењето на евиденцијата од ставот (8) на овој член ја пропишува лицето кое раководи со прекршочниот орган.

(10) Доколку правното лице односно трговец поединец во Централниот регистар на Република Македонија нема поднесено годишна сметка за претходната фискална година од која може да се утврди вкупниот приход, при одмерување на висината на глобата ќе се земе во предвид просечниот вкупен приход на ниво на дејност која ја врши сторителот на прекршокот.

(11) Централниот регистар на Република Македонија е должен да обезбеди и да достави обработени податоци за вкупниот приход, на барање на судот и прекршочниот орган, без надоместок.

(12) Ако судот, односно прекршочниот орган утврди глоба за два или повеќе прекршоци во стек, единствената глоба претставува збир на поединечно одмерени глоби, која не може да го надмине законскиот максимум на глобата пропишана за правното лице односно трговец поединец.

Извршување на глобата

Член 40

(1) Ако осуденото правно лице не ја плати глобата во определениот рок, кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 30 дена, ќе се спроведе присилно извршување, согласно одредбите од Законот за даночна постапка.

(2) Глобата на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на меѓународен договор ратификуван во согласност со Уставот на Република Македонија, од имотот во странство.

Глава седма

ПОСЕБНИ ПРЕКРШОЧНИ МЕРКИ

Конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети

Член 41

(1) За конфискуван имот и имотна корист прибавена со прекршок на физичко лице соодветно се применуваат одредбите за конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети од членовите 97 до 100-а од Кривичниот законик.

(2) За конфискуван имот и имотна корист прибавена со прекршок на правно лице соодветно се применува одредбата за видови казни на правно лице од членот 96-к од Кривичниот законик.

(3) За одземање предмети соодветно се применува одредбата за услови за одземање на предмети од членот 100-а од Кривичниот законик.

(4) Прекршочен орган од посебните прекршочни мерки може да примени само мерка одземање на предмети.

(5) Доколку прекршочниот орган смета дека за одреден прекршок треба да се изречат мерките конфискација на имот и имотна корист, органот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка со предлог до судот за донесување на одлука по барањето, со собраните докази за имотот и имотната корист од сторениот прекршок, независно од тоа кога било поднесено барањето за поведување на прекршочна постапка пред органот.

Општокорисна работа

Член 42

(1) За прекршоците за кои е пропишано издавање на мандатен платен налог со можност место плаќање на глобата да се извршат определни работи - општокорисна работа, ако сторителот не сака да ја плати глобата, може во рок од 30 дена од денот на приемот на мандатниот платен налог место глобата сторителот да изврши определни задачи по пат на општокорисна работа.

(2) Општокорисната работа сторителот е должен да ја одработи без надоместок во државен орган, јавно препријатие, јавна установа или хуманитарна организација, во работни денови, за време на државни празници, саботни и неделни денови. Кога постојат здравствени или оправдани лични или семејни причини општокорисната работа може да се одложи најмногу за уште 30 дена.

(3) Доколку сторителот не ја изврши општокорисната работа во роковите определни во ставот (2) на овој член и не донесе потврда дека ја извршил општокорисната работа, до органот што го издал мандатниот платен налог, органот издадениот мандатен платен налог ќе го достави до органот надлежен за присилно извршување за негово извршување.

Глава осма

ЗАСТАРЕНОСТ

Застареност на поведување и водење на прекршочната постапка

Член 43

(1) Прекршочната постапка не може да се поведе ниту да се води ако поминат три години од денот кога е сторен прекршокот.

(2) Застарувањето на прекршочното гонење започнува од денот кога е сторен прекршокот.

(3) Застарувањето не тече за времето за кое според законот гонењето не може да започне или да продолжи.

(4) Застарувањето се прекинува со секое процесно дејствие што се презема заради гонење на сторителот на прекршокот.

(5) Застарувањето се прекинува и кога сторителот во времето додека тече рокот на застареноста стори, исто така, тежок или потежок прекршок.

(6) По секој прекин застарувањето започнува повторно да тече.

(7) Застареност на прекршочното гонење настанува во секој случај кога ќе измине двапати онолку време колку што според закон се бара за застареност на прекршочното гонење.

(8) Со закон со кој се пропишува прекршок, може за одделни прекршоци да се определат рокови на застареност подолги од роковите од ставот (1) на овој член, но не подолги од пет години.

Застареност на извршувањето на прекршочните санкции

Член 44

(1) Изречената прекршочна санкција не може да се изврши ако од денот на правосилноста на одлуката за прекршокот поминат три години.

(2) Застарувањето на извршување на прекршочната санкција започнува да тече од денот кога одлуката за прекршокот станала правосилна.

- (3) Застарувањето не тече за времето за кое извршувањето не може да се преземе според закон.
- (4) Застарувањето се прекинува со секое дејствие на надлежниот орган што се презема заради извршување на прекршочната санкција.
- (5) По секој прекин застарувањето почнува повторно да тече.
- (6) Застареност на прекршочната санкција настанува во секој случај кога ќе измине двапати онолку време колку што според закон се бара за застареност на извршувањето.
- (7) Со закон со кој се пропишува прекршокот, може за одделни санкции да се определат рокови на застареност на извршување подолги од роковите од ставот (1) на овој член, но не подолги од четири години.
- (8) Рокот на застареност согласно со членот 16 став (2) од овој закон почнува да тече откако истекол рокот од последната рата.

Глава деветта

ЗНАЧЕЊЕ НА ИЗРАЗИТЕ ВО ОВОЈ ЗАКОН

Член 45

- (1) Поимот физичко лице опфаќа и одговорно лице во правно лице, трговец поединец, службено лице, воено лице и лице кое самостојно врши дејност.
- (2) Под поимот правно лице се опфатени Република Македонија, државните органи, единиците на локалната самоуправа, политичките партии, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, здруженијата, фондациите, сојузите и организационите облици на странски организации, спортските здруженија и други правни лица од областа на спортот и други правни лица и други заедници и организациите на кои им е признаено својството на правно лице.
- (3) Како одговорно лице се смета лице во правно лице на кое со оглед на неговата функција или врз посебно овластување во правното лице му е доверен определен круг на работи што се однесуваат на извршување на законските прописи или на прописите донесени врз основа на закон или општ акт на правното лице во управувањето, користењето и располагањето со имот, раководењето со производниот или некој друг процес или надзорот над нив.
- (4) Како службено лице се смета:
- а) избран или именуван функционер во Собранието на Република Македонија, во Владата на Република Македонија, во органите на државната управа, во судовите и други органи и организации што вршат определени стручни, управни и други работи во рамките на правата и должностите на Републиката, во локалната самоуправа, како и лица кои постојано или повремено вршат службена должност во овие органи и организации;
 - б) овластено лице во правно лице на кое со закон или со друг пропис донесен врз основа на закон му е доверено вршење на јавни овластувања, кога должноста ја врши во рамките на тие овластувања;
 - в) лице кое врши определени службени должности врз основа на овластување дадено со закон или со други прописи донесени врз основа на закон;
 - г) воен персонал кога се во прашање кривични дела кај кои како извршител е означено службено лице;
 - д) државен службеник кој врши стручни, нормативно-правни, извршни, управно-надзорни и управни работи во согласност со Уставот и законите;
 - ѓ) претставник на странска држава или на меѓународна организација во Република Македонија.
- (5) Под прекршочни органи, во смисла на овој закон, се подразбираат државните органи, органите на државната управа или организациите и другите органи што вршат јавни овластувања надлежни за изрекување на прекршочни санкции.
- (6) Под поимот воен персонал се сметаат воени старешини - офицери и подофицери, војници на служење на воениот рок, питомци на Воената академија, лица на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, воени обврзници во резервниот состав на Армијата на Република Македонија додека се повикани да извршуваат права и должности од областа на одбраната во врска со извршување на воената обврска и цивилен персонал на служба во Армијата на Република Македонија.
- (7) Како лице кое самостојно врши дејност се смета лицето кое врши дејност врз основа на пропишани дозволи или одобренија.
- (8) Под поимот глоба се смета денарската противвредност на износот на еврото во времето на изрекувањето на глобата пресметана во денарска противвредност без децимали.

(9) Под поимот оштетен се смета лице чие право е повредено или загрозено со прекршок.

(10) Под поимот сторител на прекршок се смета физичко или правно лице.

Глава десетта

ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Водење на евиденција на прекршочни санкции

Член 46

(1) Евиденцијата на прекршочни санкции се води само за изречени санкции што се состојат во забрани, и тоа: забрана на управување со моторно возило, престанок на важење на возачката дозвола, забрана на вршење на професија, дејност или должност, протерување странец од земјата и привремена забрана за вршење одделна дејност.

(2) Евиденцијата на прекршочните санкции ја води првостепениот суд според местото на раѓање на сторителот на прекршокот, односно седиштето на правното лице.

(3) За лицата родени во странство или за оние чие место на раѓање е непознато, како и за странските правни лица, прекршочна евиденција ја води судот определен со закон.

(4) Податоци од евиденцијата на прекршочните санкции, судот дава само по образложено барање од други државни органи, правни или физички лица кои имаат правен интерес ако сè уште траат мерките на забрана.

(5) По истекот на времето за кое се изречени санкциите се бришат од евиденцијата на прекршочните санкции.

Дел втори

ЗАБРЗАНИ ПОСТАПКИ ПОСТАПКИ ЗА ПОРАМНУВАЊЕ И СПОГОДУВАЊЕ

Глава единаесетта

Цел на забрзаните постапки

Член 47

(1) Целта на забрзаните постапки е постигнување на согласност на сторителот на прекршокот и надлежните органи овластени за поведување на прекршочна постапка за отстранување на штетните последици на сторениот прекршок и спречување на повторно вршење на прекршоци и поради тоа избегнување на водење прекршочна постапка пред надлежниот суд, односно прекршочен орган.

(2) Надлежните државни органи овластени за поведување на прекршочна постапка се должни да му предложат на сторителот на прекршокот една од забрзаните постапки, пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка, ако тоа е определно со закон.

(3) Судот, односно прекршочниот орган по службена должност внимава дали е спроведена една од забрзаните постапки. Ако не се исполнети условите од ставот (2) на овој член судот, односно прекршочниот орган ќе го врати барањето на органот за да спроведе една од забрзаните постапки.

Видови на забрзани постапки

Член 48

(1) Постојат два вида на забрзани постапки за порамнување: мандатна постапка со издавање на мандатен платен налог и постапка за издавање на прекршочен платен налог.

(2) Постојат два вида на забрзани постапки за спогодување: постапка за спогодување со физички и правни лица и постапка за спогодување со деца.

Дејствија во постапката за порамнување пред издавање на мандатен платен налог и прекршочен платен налог

Член 49

(1) Кога овластениот орган за поведување на прекршочна постапка ќе констатира прекршок составува записник во кој ги забележува битните елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, времето, местото и начинот на сторувањето на прекршокот, описот на дејствието и лицата затекнати на самото место, како и дава предлог за порамнување со издавање на мандатен односно прекршочен платен налог. Записникот го потпишува овластено службено лице и сторителот.

(2) По исклучок од ставот (1) од овој член, ако овластеното службено лице прекршокот го утврди лично или го утврди со употреба на соодветни технички средства и направи, односно со податоци од службена евиденција записникот го потпишува само овластеното службено лице.

(3) Доколку во постапката на сторителот му бил издаден мандатен, односно прекршочен платен налог, тоа ќе се забележи во записникот за констатиран прекршок.

Мандатна постапка со издавање на мандатен платен налог

Член 50

(1) Кога службеното лице ќе утврди дека е сторен прекршок за кој со закон е предвидено издавање на мандатен платен налог, на сторителот на прекршокот ќе му врачи мандатен платен налог во кој се наведени битните елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, лично име, адреса и единствен матичен број на граѓанинот, ако се работи за странец и број на патната исправа и држава, а за правно лице, назив, седиште и даночен број, местото и времето на сторување на прекршокот, правната квалификација на прекршокот, износот на глобата, број на сметката за плаќање, правна поука, како и други податоци во согласност со закон со рок од осум дена од денот на врачувањето на мандатниот платен налог да ја плати глобата во определениот износ.

(2) Во мандатниот платен налог покрај предлогот сторителот да ја плати глобата, доколку е тоа предвидено со законот со кој е пропишан прекршокот, може да се утврди во рок од 30 дена место глобата сторителот да изврши определни задачи - општокорисна работа.

(3) За прекршоците од областа на сообраќајот се издава мандатен платен налог, во кој место глобата на сторителот може во рок од 30 дена да му се запишат негативни бодови.

(4) Ако сторителот доброволно не ја плати глобата од ставот (1) на овој член, или во рок од 30 дена не достави потврда издадена од службено лице дека извршил определни задачи општокорисна работа или не достави потврда за регистрирани негативни бодови, мандатниот платен налог има сила на извршна исправа и службеното лице ќе го достави до органот надлежен за присилно извршување за негово извршување.

(5) Сторителот кој со заминувањето заради престој во странство би можел да го одбегне плаќањето на глобата, е должен веднаш да ја плати глобата изречена со мандатниот платен налог.

Постапка за издавање на прекршочен платен налог

Член 51

(1) Ако сторителот го признае делото што му се става на товар или ако овластеното службено лице прекршокот го утврди лично или го утврди со употреба на соодветни технички средства и направи, службеното лице веднаш ќе издаде прекршочен платен налог.

(2) Прекршочниот платен налог содржи лично име, адреса и единствен матичен број на граѓанинот, ако се работи за странец и број на патната исправа и држава, а за правно лице, назив, седиште и даночен број, местото и времето на сторување на прекршокот, правната квалификација на прекршокот, износот на глобата, број на сметката за плаќање и правна поука, а може и други податоци во согласност со закон.

(3) Ако глобата со закон не е пропишана во точно одреден износ, службеното лице изрекува глоба во минималниот износ за прекршокот пропишан со закон.

(4) По приемот и потпишувањето на прекршочниот платен налог сторителот е должен да ја плати глобата изречена согласно со ставовите (2) и (3) на овој член во рок од осум дена од приемот на прекршочниот платен налог на сметката означена во платниот налог.

(5) Сторителот кој ќе ја плати глобата во рокот од ставот (4) на овој член ќе плати половина од изречената глоба, за кое право се поучува во правната поука.

(6) Во постапката која ќе заврши со плаќање на прекршочен платен налог не се плаќаат трошоци на постапката.

(7) Сторителот којшто со заминувањето заради престој во странство би можел да го одбегне плаќањето на глобата, е должен веднаш да ја плати глобата изречена со прекршочниот платен налог.

(8) Ако сторителот не ја плати глобата во рокот од ставот (4) на овој член, службеното лице поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочен орган.

(9) Органот надлежен за покренување на прекршочна постапка во случајот од ставот (1) на овој член може привремено да ги одземе патната исправа или личната карта за странец и возачката исправа, додека не биде доставен доказ дека глобата е платена, но најдолго осум дена од денот на одземањето.

Постапка на спогодување со физички и правни лица

Член 52

(1) За прекршоци кога е тоа определено со закон, органот што е надлежен за поведување на прекршочна постапка, ќе изготви записник за констатиран прекршок и во истиот ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка на спогодување и постигнување согласност со кој сторителот на прекршокот ќе ја плати договорената глоба и другите давачки, ќе ги отстрани последиците на прекршокот или ќе исполни некоја обврска.

(2) Службеното лице составува записник во кој се констатира согласноста за спогодување на двете страни на кој се потпишува и сторителот на прекршокот и во рок од три дена од потпишувањето на записникот го доставува до комисијата за спогодување.

(3) Постапката на спогодување е итна и се води пред посебна комисија за спогодување во рамките на надлежниот орган.

(4) Ако постапката на спогодување успее во рок од осум дена од денот на започнување на постапката пред комисијата за спогодување, се склучува спогодба со сторителот на прекршокот.

(5) Ако постапката за спогодување не успее, комисијата за спогодување во рок од три дена го известува надлежниот орган кој го констатирал прекршокот, да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред суд или прекршочен орган, а трошоците на постапката паѓаат на товар на сторителот.

(6) Спогодбата за договорена глоба има сила на извршна исправа. Ако сторителот не ја плати глобата во утврдениот рок, таа ќе се достави на органот на управата надлежен за присилно извршување.

Постапка на спогодување со деца

Член 53

(1) Ако сторителот на прекршокот е дете, органот надлежен за поведување на прекршочната постапка ќе изготви записник за констатирање на прекршокот и ќе ги цени сите околности што влијаеле на сторување на прекршокот и може да не поведе постапка.

(2) Надлежниот орган може усно да го опомене детето во присуство на родител, односно старател и да го извести центарот за социјални работи.

(3) Доколку не се исполнети условите од ставот (1) на овој член, надлежниот орган за поведување на прекршочната постапка, ќе го повика родителот, односно старателот за да му понуди постапка за спогодување за што се составува записник во кој се констатира согласноста за спогодување на двете страни. Записникот го потпишува родителот, односно старателот на сторителот на прекршокот.

(4) Во рок од три дена записниците од ставовите (1) и (3) на овој член се доставуваат до комисијата за спогодување.

(5) Целокупната постапка на спогодување комисијата ја води со родителот, односно со старателот на детето - сторител на прекршокот согласно постапката и роковите определени со членот 52 од овој закон.

Дел трети

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА

Глава дванаесетта

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Надлежност за прекршок

Член 54

- (1) Прекршочна постапка може да води и прекршочна санкција може да изрече само надлежен суд.
- (2) За одделни прекршоци определени со закон прекршочна постапка може да води и прекршочна санкција може да изрече прекршочен орган.
- (3) Против конечната одлука за прекршок се гарантира судска заштита.
- (4) Сите државни органи и носителите на јавни овластувања се должни на судот и органите од ставот (2) на овој член да им даваат бесплатно потребна помош и податоци потребни за утврдување на факти во врска со постапката и извршувањето на санкциите.

Надлежност на прекршочен орган

Член 55

- (1) Прекршочен орган води прекршочна постапка кога со закон е пропишана исклучива надлежност за негово постапување.
- (2) За водење на прекршочна постапка против правно лице надлежен е прекршочниот орган каде што се наоѓа седиштето на правното лице, односно претставништвото на странското правно лице, ако со посебен закон поинаку не е определено.

Судир на надлежност

Член 56

За судир на надлежност меѓу судовите и прекршочните органи одлучува Врховниот суд на Република Македонија.

Имунитет

Член 57

Прекршочна постапка нема да се води против лице кое ужива дипломатски имунитет, како и против други лица кои уживаат имунитет согласно меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот на Република Македонија и под услови на реципроцитет.

Одлука

Член 58

За прекршок и за изрекување на прекршочна санкција одлучуваат судот, односно прекршочниот орган со одлука, против која се дозволени правни средства утврдени со овој закон.

Трошоци на постапката

Член 59

Трошоци на постапката се издатоци кои ќе настанат во прекршочната постапка или поради неа и издатоци што ќе настанат во врска со обезбедувањето на потребни докази и чување на запленети и одземени предмети пред поведување на постапката.

Глава тринаесетта

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА ПРЕД ПРЕКРШОЧЕН ОРГАН

Овластување за водење постапка

Член 60

(1) Постапката пред прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок утврдена со закон или друг пропис.

(2) Членови на Комисијата од ставот (1) на овој член се овластени службени лица со соодветен степен и вид на стручна подготовка и потребно работно искуство определени со закон, од кои најмалку еден од членовите е дипломиран правник со положен правосуден испит.

Поведување на прекршочна постапка

Член 61

(1) Прекршочниот орган поведува прекршочна постапка по службена должност, по барање од овластено службено лице или по барање од овластениот орган од членот 89 од овој закон и оштетениот (во натамошниот текст: подносител на барањето).

(2) Барањето за поведување на прекршочна постапка ги содржи податоците од членот 90 од овој закон.

(3) Барањето се поднесува до надлежниот прекршочен орган. Ако барањето е поднесено до друг орган, тој веднаш ќе го отстапи до надлежниот прекршочен орган и за тоа ќе го извести подносителот на барањето.

(4) Ако во текот на постапката прекршочниот орган утврди дека не е стварно надлежен да постапува по прекршок, односно е во надлежност на судот, со решение ќе се огласи за ненадлежен и барањето за поведување на прекршочна постапка ќе го достави до надлежниот суд.

(5) Прекршочниот орган со заклучок ќе го отфрли барањето за поведување на прекршочна постапка, ако утврди дека се исполнети условите од членот 93 став (2) од овој закон.

(6) Заклучокот од ставот (5) на овој член ќе го достави до подносителот на барањето во рок од пет дена од денот на донесувањето.

(7) Заклучокот од ставот (5) на овој член не содржи правна поука.

Одлука по барањето за водење на прекршочна постапка

Член 62

(1) Прекршочниот орган по утврдување на условите за поведување на прекршочната постапка по службена должност, односно по приемот на барањето од членот 61 од овој закон дополнително може да прибави известувања и докази за прекршокот.

(2) Ако прекршочниот орган утврди дека постојат законски услови за спроведување на прекршочна постапка, е должен да ја спроведе и да донесе одлука за прекршок.

Итна постапка

Член 63

(1) По прекршоците се одлучува во итна постапка, освен во случаите кога со закон поинаку е определено.

(2) - ако Итна постапка со прекршокот не настанала е телесна допуштена повреда,

- ако со прекршокот, покрај глобата е пропишана и санкција забрана на управување со моторно возило,
- ако е потребно да се одлучи за имотнoправно побарување и
- во други случаи утврдени со закон.

Скратена постапка

Член 64

- (1) Прекршочниот орган води скратена постапка кога:
- во барањето за поведување на прекршочна постапка се содржани сите факти и докази врз основа на кои може да се одлучи без присуство на сторителот на прекршокот,
 - барањето за поведување на постапката се заснова на јавни исправи издадени од надлежни државни органи и
 - сторителот е затечен при извршувањето на прекршокот од страна на овластено службено лице.

- (2) Во скратена постапка се одлучува без испитување на сторителот кога тој е уредно повикан, а нема да се јави и нема да достави доказ за оправдана спреченост да се јави пред прекршочниот орган.

Постапка пред прекршочен орган

Член 65

- (1) Прекршочниот орган по службена должност без одлагање ги прибавува доказите и ја утврдува фактичката состојба потребна за одлучување по прекршокот.

- (2) Прекршочниот орган пред донесувањето на одлуката за прекршок, задолжително ќе го извести сторителот за прекршокот што му се става на товар и го поучува дека во рок од три дена има право да се изјасни за фактите и доказите.

- (3) По исклучок од ставот (2) на овој член, за одделни прекршоци определени со закон може да се пропише и подолг рок за изјаснување, до колку со Европските директиви се предвидени подолги рокови за изјаснување.

- (4) Прекршочниот орган може да го повика сторителот на прекршокот во органот усно да се изјасни за фактите и доказите.

- (5) Ако сторителот на прекршокот го признае сторувањето на прекршокот и признанието е јасно и целосно, на прекршочниот орган не му е потребно да собира и други докази.

- (6) За прекршоци за кои е пропишана глоба во износ до 15.000 евра во денарска противвредност постапката пред прекршочната комисија мора да се заврши во рок од два месеци од денот на поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка.

- (7) За прекршоци за кои е пропишана глоба во износ над 15.000 евра во денарска противвредност постапката пред прекршочната комисија мора да се заврши во рок од три месеци од денот на поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка.

- (8) По исклучок од ставот (7) на овој член, за прекршоците од областа на конкуренцијата и електронските комуникациите за кои е пропишана глоба во износ над 15.000 евра во денарска противвредност постапката пред прекршочната комисија мора да се заврши во рок од шест месеци од денот на поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка.

Усна расправа

Член 66

- Прекршочниот орган може да одржи усна расправа според условите од членовите 117 и 118 од овој закон.

Содржина на одлуката

Член 67

- (1) Одлуката за прекршок мора да има увод, диспозитив и образложение.

(2) Уводот на одлуката за прекршок го содржи називот на прекршочниот орган кој ја донел, име и презиме на членовите на Комисијата од членот 60 од овој закон, име и презиме на сторителот и бранителот, име и презиме на одговорното лице во правното лице, фирма односно називот и седиштето на правното лице и прекршокот што е предмет на постапката.

(3) Диспозитивот на одлуката за прекршок мора да содржи: основни податоци за идентитетот на сторителот (име и презиме, прекар, единствен матичен број на граѓанинот (во натамошниот текст: ЕМБГ, бројот на трансакционата сметка и банка во која се води трансакционата сметка, место и датум на раѓање, место на живеење, улица и број, адреса на привременото престојувалиште занимање, државјанство, ако физичкото лице е странец, тогаш наместо ЕМБГ број на патната исправа, а за правното лице назив и седиште на правното лице, единствениот даночен број (ЕДБ), бројот на трансакционата сметка и банка во која се води трансакционата сметка, адреса на електронското сандаче, а за одговорното лице во правното лице и функцијата што ја врши во тоа правно лице; фактичкиот опис на прекршокот дека сторителот го сторил прекршокот, санкцијата што се изрекува, посебната прекршочна мерка, доколку е изречена или дека постапката се запира, како и предупредување дека неплатената глоба ќе се наплати по присилен пат, како и трошоците на постапката).

(4) Во образложението на одлуката за прекршок прекршочниот орган ќе ги наведе доказите и околностите врз основа на кои ја заснова својата одлука.

(5) Одлуката за прекршок мора да има и правна поука.

Решение

Член 68

(1) Прекршочниот орган ќе донесе решение за прекршок со кое се утврдува одговорност на сторителот и му се изрекува прекршочна санкција или се ослободува од одговорност.

(2) Ако прекршочната постапка се води за повеќе прекршоци, во решението ќе се наведе за кои прекршоци е утврдена одговорност и која прекршочна санкција му се изрекува, односно за кои се ослободува од одговорност.

(3) Решението донесено во скратена постапка, кога сторителот го признава прекршокот и се откажува од правото на жалба нема образложение.

Решение со кое сторителот се ослободува од одговорност

Член 69

При донесување на решение со кое сторителот се ослободува од одговорност, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членот 123 од овој закон.

Решение за запирање и прекин на постапка

Член 70

(1) При донесување на решение со кое се запира постапката, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членот 124 од овој закон.

(2) При донесување на решение со кое се прекинува постапката, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членот 107 од овој закон.

Опомена

Член 71

(1) Прекршочниот орган наместо изрекување на глоба на сторителот на прекршокот може да му изрече опомена врз основа на членовите 18 и 38 од овој закон.

(2) Прекршочниот орган води евиденција за изречените опомени.

Трошоци на постапка

Член 72

- (1) Трошоците на постапката ги плаќа сторителот на прекршокот, на кој му е изречена прекршочна санкција.
- (2) Ако за утврдување на трошоците нема доволно податоци, за трошоците на постапката ќе се донесе посебно решение.
- (3) Висината и начинот на определување на реално направените трошоци во прекршочната постапка пред прекршочниот орган ги пропишува функционерот кој раководи со органот на управата во чија надлежност е постапувањето на прекршочната комисија.

Соодветна примена на закон

Член 73

Прекршочниот орган при водењето на прекршочната постапка соодветно ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, освен ако со овој закон и со законот со кој е пропишан прекршокот поинаку не е определено.

Постапка по жалба против одлуките на прекршочните органи

Член 74

- (1) Против одлуката за прекршок што ја донел прекршочниот орган може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката преку прекршочниот орган до Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка, основана со посебен закон (во натамошниот текст: Државната комисија).
- (2) Жалба од ставот (1) на овој член може да поднесе лицето (физичко или правно) на кого му била изречена санкцијата, неговиот законски застапник, односно бранителот, оштетениот и неговиот застапник, сопственикот на одземените предмети во прекршочна постапка и подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка.
- (3) Ако прекршочниот орган што го донел решението најде дека жалбата е основана, а не е потребно да се спроведува нова постапка, може да одлучи поинаку и со ново решение да го замени решението што се побива со жалбата.
- (4) Жалбата од ставот (1) на овој член го одлага извршувањето на одлуката, освен кога жалбата е изјавена од странец.

Глава четринаесетта

СУДСКА ЗАШТИТА

Право на поведување на управен спор

Член 75

- (1) Против одлуката за прекршок што ја донела Државната комисија може да се поднесе тужба за поведување на управен спор. Тужба може да поднесе лицето (физичко или правно) на кое му била изречена санкцијата, неговиот законски застапник, бранителот, оштетениот и неговиот застапник, сопственикот на одземените предмети во прекршочната постапка и подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка.
- (2) Тужбата од ставот (1) на овој член не го одлага извршувањето на одлуката, која е конечна и извршна и претставува основ за присилно извршување согласно со одредбите од Закон за даночна постапка.
- (3) По предлог на тужителот поднесен заедно со тужбата, судот кој е надлежен да одлучува за управен спор со посебно решение ќе го задржи извршувањето на одлуката од ставот (2) на овој член до нејзината правосилност, ако подносителот на тужбата докаже дека поради извршувањето ќе настане ненадоместлива штета.
- (4) Судот надлежен да одлучува за управен спор постапката на судска заштита ја води според Законот за управните спорови.

Член 76

Решението на Државната комисија може да се побива ако:
- неправилно е применет законот,
- актот е донесен од страна на ненадлежен орган и
- во постапката која му претходела на актот не се постапило според правилата на постапката, или ако од утврдените факти е изведен неправилен заклучок во однос на фактичката состојба.

Глава петнаесетта

СУДСКА ПОСТАПКА

ОПШТА ОДРЕДБА

Стварна надлежност

Член 77

Прекршочната постапка во прв степен ја води судија поединец во основниот суд, а постапката по правни лекови совет од тројца судии.

Глава шеснаесетта

ОБВИНЕТ И ПРАВО НА ОДБРАНА

Обвинет

Член 78

(1) Обвинет е физичко или правно лице против кое се води прекршочна постапка.

(2) Ако за прекршок е обвинето правно лице и одговорно лице во правното лице се спроведува единствена постапка.

Застапување на правно лице

Член 79

(1) За обвинетото правно лице во прекршочната постапка учествува неговиот застапник, овластен да ги преземе сите дејствија што може да ги преземе обвинетиот согласно овој закон.

(2) Застапник на обвинетото правно лице е лице кое е овластено да го застапува правното лице врз основа на закон или друг пропис на надлежен државен орган, статут или друг општ акт на правното лице.

(3) Кога правното лице е основано од еден основач, тогаш истото лице се смета како одговорно лице и застапник на правното лице.

(4) Надлежниот орган на обвинетото правно лице може за застапник да определи друго лице кое е вработено во тоа правно лице.

(5) Застапникот на обвинетото правно лице од ставот (4) на овој член е должен да има писмено овластување од надлежниот орган што го определил за застапник.

(6) Застапник на обвинетото правно лице може да биде само едно лице.

Застапување на странско правно лице

Член 80

Странското правно лице го застапува раководителот на подружницата, односно на претставништвото или друго лице овластено од странското правно лице.

Ограничување на застапувањето

Член 81

(1) Застапник на обвинетото правно лице, освен лицето од членот 79 став (3) од овој закон не може да биде одговорното лице во правното лице против кое се води прекршочна постапка за истиот прекршок.

(2) Застапник на правното лице не може да биде лице кое е сведок во истата работа.

(3) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, судот е должен да го извести правното лице заради определување на друг застапник.

(4) За странско правно лице известувањето од ставот (3) на овој член се доставува до седиштето, подружницата односно до претставништвото на странското правно лице.

Глава седумнаесетта

ОШТЕТЕНИОТ, ЖРТВАТА И НИВНОТО ЗАСТАПУВАЊЕ

Оштетен и неговото застапување

Член 82

(1) Оштетен, во смисла на овој закон, е лице чие право е повредено или загрозено со прекршокот.

(2) Оштетениот, самиот или преку свој законски застапник или полномошник, има право:
- да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка,
- да поднесува докази, да поднесува предлози и да истакнува имотноправно барање за надоместок на штета или враќање на предметите,
- да изјави жалба на одлуката што е донесена по повод неговото барање за поведување на прекршочната постапка или по повод одлуката за трошоците на постапката и
- да се откаже од барањето за водење на прекршочната постапка до донесувањето на одлуката за прекршокот и во кој случај нема право повторно да поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Судот ќе го прифати барањето од оштетениот за поведување прекршочна постапка, ако е проследено со писмено барање до надлежниот орган, со докази дека го пријавил прекршокот и барал од надлежен орган да постапи по барањето и ако во рок од 30 дена од таквото барање од надлежниот орган добил негативен одговор или не добил одговор.

(4) Судот ќе го отфрли барањето од оштетениот ако не постојат услови од ставот (3) на овој член.

(5) Ако судот во постапка поведена од оштетениот утврдил дека е сторен прекршок и дека надлежниот орган неоправдано не поднел барање за поведување на прекршочна постапка, за тоа ќе го извести надлежниот орган во којшто работи службеното лице, како и Народниот правобранител на Република Македонија.

Жртвата и нејзиното застапување

Член 83

(1) Жртвата има право да учествува во прекршочна постапка како оштетен со приклучување кон барањето за поведување на прекршочна постапка или кон барањето за остварување надомест на штета.

(2) Ако жртвата е дете, односно спаѓа во групата на ранливи категории има право на посебни мерки на процесна заштита при давање исказ и испитување, определни во Закон за кривичната постапка.

Глава осумнаесетта

БРАНИТЕЛ

Отповикување на полномошно на бранителот

Член 84

Обвинетиот кој ќе прими уредна покана за расправа, може да го отповика полномошното на својот бранител најдоцна во рок од три дена пред почетокот на рочиштето.

Откажување на полномошно од страна на бранител

Член 85

(1) Бранителот може да го откаже полномошното на обвинетиот најдоцна во рок од три дена пред почетокот на рочиштето, а за тоа да го извести судот, или е должен да обезбеди да присуствува друг бранител на рочиштето.

(2) Ако бранителот во рокот од ставот (1) на овој член, не го извести судот дека го откажал полномошното, судот може да му изрече глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност.

Глава деветнаесетта

ДОСТАВУВАЊЕ НА ПИСМЕНА

Доставување на писмена на физички лица

Член 86

(1) Писмената се доставуваат по пошта, по електронски пат, преку службено лице на државниот орган што го упатува писменото, непосредно кај тој орган или преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон.

(2) Кога доставувањето се врши преку пошта, поштарот остава известување во домот на обвинетиот да го подигне писменото во пошта, а ако не дојде се смета дека доставата е уредно извршена.

(3) Доставувањето може да се изврши со ангажирање на друга посебна служба за доставување.

(4) Поканата за главната расправа или другите покани судот може и усно да му ги соопшти на лицето кое се наоѓа пред судот, со поука за последиците од недоаѓањето. Повикувањето извршено на овој начин ќе се забележи во записникот, кој повиканото лице ќе го потпише, освен ако тоа повикување е забележано во записникот за главна расправа. Се смета дека со тоа е извршено полноважно доставување.

Предавање на писменото

Член 87

(1) Писменото му се предава непосредно на лицето на кое му е испратено, а тоа е должно да го прими. Ако лицето не се затече таму каде што треба да се изврши доставувањето, доставувачот ќе го предаде на некој од членовите на неговото домаќинство, постари од 16 години, кои се должни да го примат писменото. Ако тие не се затечат во домот, писменото ќе му се предаде на настојникот или на сосед, доколку тие се согласат да го примат. Ако доставувањето се врши на работното место на лицето на кое треба да му се достави писменото, а тоа лице не се затече таму, доставувањето може да се изврши на лице овластено за прием на пошта кое е должно да го прими писменото или на лице кое е вработено на истото место, ако тоа се согласи да го прими писменото. Доколку лицето не се затекне на адресата на која треба да му се изврши доставувањето, доставувачот ќе остави писмено известување заради примање на писменото со кое лицето се известува да дојде во определен ден и час во определена просторија на надлежниот орган за прием на писменото. Ако лицето не постапи по известувањето, се смета дека доставувањето е извршено на денот и часот наведени во известувањето. Со тоа се смета дека писменото е доставено.

(2) Ако се утврди дека лицето на кое писменото треба да му се достави е отсутно и дека лицата од ставот (1) на овој член поради тоа не можат писменото навреме да му го предадат, писменото ќе се врати со назначување каде што се наоѓа отсутниот.

(3) Доколку доставата не се изврши согласно со ставот (1) на овој член, органот што ја води постапката ќе го истакне писменото на огласната табла и по истекот на осум дена од денот на истакнувањето се смета дека е извршена уредна достава.

Доставување на писмена на правни лица

Член 88

- (1) Доставувањето на писмена на правни лица и државни органи се врши по електронски пат.
- (2) Доставата се врши по електронски пат во електронско сандаче, на адреса на електронско сандаче и се смета за извршена на денот на приемот на писменото по електронски пат.
- (3) Информатичкиот систем на надлежниот орган истовремено со испраќање на писменото до примателот на доставата на неговата електронска адреса испраќа и известување дека од информатичкиот систем на надлежниот орган е испратен писмен документ кој имателот на адресата мора да го преземе.
- (4) Електронската пошта од електронското сандаче мора да биде превземена најдоцна три дена од денот на нејзиното испраќање.
- (5) Во известувањето од ставот (3) на овој член примателот на доставата се предупредува дека доколку електронската пошта од електронското сандаче не биде преземена во рок од три дена, доставувањето ќе се смета за извршено.
- (6) Доколку писменото кое се доставува по електронски пат содржи прилози за кои нема техничка можност да се достават електронски судот, односно прекршочниот орган во писменото кое го доставува ќе го известат примателот дека прилозите треба да ги подигне непосредно од судот односно прекршочниот орган во рок од пет дена од денот на известувањето, а доколку во тој рок не ги подигне, се смета дека прилозите се доставени.
- (7) Кога се врши доставување на одлуки кај кои од денот на доставувањето тече рок, како ден на доставување се смета денот на приемот на писменото по електронски пат, согласно со овој член.
- (8) Поканите и другите писмена, како и одлуките се доставуваат на адресата на електронското сандаче која е регистрирана пред надлежен орган. Ако во текот на прекршочната постапка правното лице ја променило адресата на електронското сандаче, тоа е должно најдоцна во рок од три дена од денот на промената да го известат судот, односно прекршочниот орган за новата адреса на електронското сандаче, во спротивно ќе се смета за уредна секоја достава извршена на претходната адреса.
- (9) Одлуката со која на правното лице му се изрекува санкција се доставува по електронски пат согласно овој член.
- (10) Доколку сторителот на прекршокот нема регистрирано електронско сандаче, доставата се смета за извршена со објавување на писменото на веб-страницата на институцијата во чии рамки се наоѓа прекршочниот орган, од каде што сторителот ќе може да го превземе писменото по електронски пат.

Глава дваесетта

БАРАЊЕ ЗА ПОВЕДУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА

Подносител на барањето

Член 89

- (1) Прекршочната постапка се поведува по барање од овластениот орган или оштетениот (во натамошниот текст: подносител на барањето).
- (2) Овластени органи, во смисла на ставот (1) на овој член, се органите на државната управа, јавниот обвинител, органите на единиците на локалната самоуправа и други органи и организации што вршат јавни овластувања во чија надлежност спаѓа непосредното извршување или надзор над извршувањето на законите во кои се предвидени прекршоци.
- (3) Овластените органи од ставот (2) на овој член се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка секогаш кога постои основано сомневање дека е сторен прекршок.
- (4) Барањето за поведување на прекршочна постапка се поднесува писмено или по електронски пат определено со закон, во доволен број примероци за судот, прекршочниот орган и лицата против кои е поведена прекршочна постапка.

Содржина на барањето

Член 90

(1) Барањето за поведување на прекршочна постапка содржи:
- основни податоци за идентитетот на сторителот (име и презиме, прекар, единствен матичен број на граѓанинот (во натамошниот текст: ЕМБГ), бројот на трансакционата сметка и банка во која се води трансакционата сметка, место и датум на раѓање, место на живеење, улица и број, адреса на привременото престојувалиште занимање, државјанство, ако физичкото лице е странец, тогаш наместо ЕМБГ број на патната исправа, а за правното лице назив и седиште на правното лице, единствениот даночен број (ЕДБ), бројот на трансакционата сметка и банка во која се води трансакционата сметка, адреса на електронското сандаче, а за одговорното лице во правното лице и функцијата што ја врши во тоа правно лице),
- фактички опис на прекршокот од кој произлегуваат правните обележја на прекршокот, време и место на извршувањето на прекршокот и други околности потребни што поблиску да се определи прекршокот,
- правна квалификација на прекршокот што треба да се примени,
- доказите што треба да се изведат и
- потпис на подносителот на барањето.

(2) Кога барањето за поведување на прекршочната постапка го поднесува оштетениот, барањето не мора да содржи правна квалификација за прекршокот.

(3) Кон барањето за поведување на прекршочна постапка оштетениот може да поднесе и барање за надоместок на штета.

(4) Кон барањето се приложуваат доказите.

(5) Ако не е можно да се утврди идентитетот на сторителот на прекршокот во барањето наместо личните податоци ќе се наведе описот на лицето и фотографија, односно снимка и сите други податоци за утврдување на идентитетот на лицето кое се упатува за задржување во прифатен центар, се додека не се утврди идентитетот.

Прекршок за кој судот ќе дознае за времетраење на постапката

Член 91

Ако судот за времетраење на постапката дознае за прекршок за кој не било поднесено барање од овластениот орган, за ова ќе го извести органот овластен за поднесување на барањето.

Дополнување на барањето

Член 92

(1) Ако барањето за поведување на прекршочната постапка не ги содржи сите податоци од членот 90 од овој закон, ќе се побара од подносителот на барањето да го дополни во рок кој не може да биде подолг од 15 дена.

(2) Во случај подносителот на барањето да не ги отстранил недостатоците во одредениот рок, ќе се смета дека се откажал од барањето и таквото барање ќе се отфрли.

Отфрлање на барањето

Член 93

(1) Ако судот утврди дека не постојат услови за поведување на прекршочната постапка барањето ќе го отфрли со решение.

(2) Не постојат услови за поведување на прекршочната постапка кога:
- дејствието опишано во барањето не е прекршок,
- постојат основи што ја исклучуваат одговорноста за прекршок,
- настапила застареност за поведување на прекршочната постапка,
- барањето го поднел неовластен подносител, односно лице,
- постојат други законски причини поради кои прекршочната постапка не може да се поведе,
- барањето не е поткрепено со докази за сторен прекршок и
- барањето не ги содржи потребните податоци од членот 90 од овој закон.

(3) Решението од ставот (1) на овој член ќе се достави на подносителот на барањето, а оштетениот ќе се извести дека имотноправното барање може да го остварува во парнична постапка.

(4) Против решението од ставот (1) на овој член подносителот на барањето има право на жалба во рок од осум дена до второстепениот суд.

Спојување и раздвојување на постапката

Член 94

(1) Ако обвинетиот со едно дејствие или повеќе дејствија стори повеќе прекршоци за кои не била донесена одлука, а за сите одлуки е надлежен ист суд, по правило, ќе се спроведе единствена постапка и ќе се донесе единствена одлука за прекршок. Единствена постапка, по правило, ќе се спроведе и против правно лице и одговорно лице, против обвинет, соучесник, поттикнувач и помагач, освен ако постојат законски услови постапката да се води само против еден од нив.

(2) До донесување на одлука за прекршок од оправдани причини или поради целисходност, судот може да одлучи постапката за одделни прекршоци или против одделни обвинети, соучесници, поттикнувачи или помагачи да се раздвои од единствената постапка и да се заврши посебно.

(3) За спојувањето и раздвојувањето на постапката судот ќе донесе решение против кое не е дозволена жалба.

Поведување на прекршочна постапка

Член 95

(1) Ако судот не донесе решение за отфрлање на барањето, судот е должен да закаже рочиште и за тоа да го извести обвинетиот.

(2) Судот заедно со поканата за испитување ќе му достави на обвинетиот барање за поведување на прекршочна постапка заедно со писмените докази.

Глава дваесет и прва

МЕРКИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПРИСУСТВО НА ОБВИНЕТИОТ И ЗА ВОДЕЊЕ НА ПРЕКРШОЧНАТА ПОСТАПКА

Видови на мерки

Член 96

Мерки што можат да се преземат спрема обвинетиот заради обезбедување присуство и за водење на прекршочната постапка се повикување, приведување, задржување, гаранција и привремено одземање на патна исправа на странец и задржување странец во прифатен центар.

Покана

Член 97

(1) Присуството на обвинетиот при сослушување во прекршочната постапка се обезбедува со покана. Поканата ја испраќа судот што ја води прекршочната постапка.

(2) Обвинетиот со поканата се известува за што е обвинет и дека е должен да се јави лично или одбраната да ја даде писмено. Обвинетиот кој е поканет да дојде лично во опомената треба да се предупреди дека ќе биде одредено приведување, ако не се јави на поканата. Ако за правилното одлучување не е нужно обвинетиот да биде сослушан, тој во поканата ќе се предупреди дека одлуката за прекршок ќе биде донесена без сослушување, ако не се јави на поканата.

(3) Заедно со поканата ќе се достави примерок од барањето за поведување на прекршочна постапка.

Приведување

Член 98

(1) Ако уредно повиканиот обвинет не се јави на поканата и своето недоаѓање не го оправда, или ако не било можно уредно да му се достави поканата, а од околностите е очигледно дека обвинетиот одбегнува, а неговото присуство е потребно за правилно одлучување, ќе се одреди приведување. Приведувањето е можно да се одреди само во случај кога во поканата е поучен обвинетиот дека е должен лично да се јави.

(2) Приведувањето се одредува писмено. Во наредбата ќе се наведе името и презимето на обвинетиот што треба да се приведе, неговиот единствен матичен број, датумот на раѓање, престојувалиштето на обвинетиот, предметот во кој се одредува приведувањето и причината поради која е одредено приведувањето.

(3) Наредбата мора да има печат и потпис на судијата кој го одредил приведувањето.

Гаранција

Член 99

(1) Кога прекршочната постапка е поведена против обвинетиот кој не живее постојано во Република Македонија, а сака пред завршувањето на постапката да ја напушти, по негова молба судот може да дозволи да положи гаранција како обезбедување за исполнување на обврските што можат да бидат определени во одлуката за прекршокот.

(2) Судот може да бара обвинетиот, покрај полагањето на гаранција, да определи полномошник што во негово име ќе ги прима писмената и ќе го застапува во постапката, ако во прашање се негови имотни права.

(3) Гаранција не може да се определи пред обвинетиот да биде сослушан.

(4) Гаранцијата секогаш гласи на паричен износ што се определува со оглед на тежината на прекршокот, висината на предизвиканата штета, личните и семејните прилики на обвинетиот и имотната состојба на лицето кое ја дава.

(5) Гаранцијата се состои во полагање на готови пари, хартии од вредност, скапоцености или во други подвижни предмети од поголема вредност што можат да се претворат во пари или да се чуваат.

(6) Ако постапката со одлука е запрена, положената гаранција ќе се врати.

(7) Ако сторителот на прекршокот по правосилноста на одлуката за прекршок не ја плати изречената глоба, или не ја надомести предизвиканата штета, стекнатата имотна корист и трошоците на постапката, од положената гаранција ќе се исплатат: глобата, утврдената штета, стекнатата имотна корист и трошоците на постапката, а вишокот ќе се врати.

(8) За полагањето на гаранцијата и нејзиното враќање судот ќе донесе посебно решение.

Задржување

Член 100

(1) Ако постои основано сомнение дека обвинетиот сторил прекршок, до донесувањето на одлуката за прекршок судот може да одреди задржување, ако не е можно да се утврди неговиот идентитет или ако нема престојувалиште во Република Македонија, а постои основано сомнение за повторување на прекршокот или дека ќе побегне или ако со заминување заради престој во странство може да ја избегне одговорноста за прекршок.

(2) Обвинетиот кој е задржан има право веднаш да биде известен на мајчин јазик или јазикот што го разбира за причините за задржување, како и да биде поучен дека не е должен ништо да изјави, дека има право на моментална правна помош на бранител кој слободно може да го избере и дека надлежниот орган по негово барање е должен за задржувањето да ги извести неговите најблиски, односно работодавачот, а ако е странски државјанин, по негово барање и дипломатското претставништво на неговата држава.

(3) На обвинетиот веднаш, а најдоцна за шест часа, мора да му биде врачено писмено решение за причините за задржувањето од слобода со правна поука.

(4) Додека трае задржувањето обвинетиот има право на жалба против решението. Жалбата не го одлага решението за задржување.

(5) По жалбата за законитоста на задржувањето одлучува второстепениот суд во рок од 24 часа.

(6) Задржувањето може да трае најмногу 12 часа, од часот кога бил задржан. За ова време треба да се сослуша и да се донесе одлука за прекршок или да се пушти на слобода.

(7) За задржувањето на обвинетиот соодветно се применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка за извршување на притворот, ако со овој закон поинаку не е определено.

Задржување странец во прифатен центар

Член 101

- (1) Ако сторителот на прекршокот е странец чиј идентитет не може да се утврди, судот веднаш му одредува мерка задржување во прифатен центар.
- (2) Со решение задржување странец може да трае до 30 дена, а судот може да го продолжи уште за 30 дена.
- (3) Против решението странецот има право на жалба до второстепениот суд во рок од 48 часа од моментот на задржувањето во прифатниот центар. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.
- (4) Кога судот ќе одреди задржување странец во прифатен центар, ќе го извести Министерството за внатрешни работи и ќе го задолжи органот да преземе мерки за утврдување на идентитетот на странецот.
- (5) Судот ќе донесе решение за престанок на задржувањето веднаш штом ќе ги добие податоците за идентитетот.
- (6) Сместувањето во прифатен центар се уредува со посебен закон. Задржување на лица под дејство на алкохол или на други психотропни супстанции

Член 102

- (1) Министерството за внатрешни работи може да одреди да се задржи сторителот кој под дејство на алкохол или на други психотропни супстанции е затечен при сторување на прекршокот, ако постои опасност дека и во иднина ќе врши прекршоци, а не постојат услови за веднаш да го пренесе во здравствена установа. Задржувањето може да трае најмногу 12 часа. Трошоците за престојот паѓаат на товар на сторителот на прекршокот.
- (2) За секое задржување Министерството за внатрешни работи составува записник во кој се внесуваат мерките што се преземени и ако се преземаат медицински мерки и медицинските мерки. Примерок од записникот му се предава на задржаното лице.
- (3) За лице под дејство на алкохол или на други психотропни супстанции се смета лицето за кое тоа било утврдено во согласност со закон со употреба на технички средства и направи или ако од неговиот изглед, однесување, психофизичка состојба и други околности произлегува дека не е способно да управува со своите постапки.

Приведување на лица затечени при вршењето на прекршок

Член 103

- (1) Министерството за внатрешни работи и без наредба на судот може да го приведе лицето затечено при вршењето на прекршок, ако не е можно да се утврди идентитетот на сторителот или ако тој нема престојувалиште, или ако со заминувањето во странство заради престој би можел да ја избегне одговорноста за прекршок, или ако постојат околности што ја прават основана оцената дека сторителот би продолжил со прекршокот или дека ќе го повтори.
- (2) Ако во случајот од ставот (1) на овој член сторителот е затечен при сторување на прекршок во време кога судот не работи или ако постојат околности што укажуваат на опасност дека ќе побегне или ќе продолжи со прекршокот или прекршокот ќе го повтори, може да го задржи овластено службено лице. Задржувањето трае додека не биде можно сторителот да се приведе пред надлежниот суд, но најдолго 12 часа.
- (3) Обвинетиот кој е приведен веднаш мора да биде известен на мајчин јазик или на јазикот кој го разбира за причините за приведување, како и да биде поучен дека не е должен ништо да изјави, дека има право на моментална правна помош од бранител кој слободно може да го избере и за тоа дека по негово барање надлежниот орган е должен за задржувањето да ги извести неговите најблиски.

Известување за задржување заради приведување

Член 104

- (1) Судот, односно Министерството за внатрешни работи кој го одредил задржувањето, по барање на задржаното лице е должен за задржувањето да го извести неговото семејство. По барање на задржаниот за задржувањето ќе се извести и неговиот работодавач, односно дипломатското претставништво на странската

држава, ако е потребно нешто да се преземе за заштита или згрижување на децата и другите членови на семејството, за кои се грижи задржаното лице, како и надлежниот центар за социјална работа.

(2) За задржувањето на лице од воен персонал по службена должност ќе се извести воената единица, односно командата на која военото лице ѝ припаѓа.

Глава дваесет и втора

ДОКАЖУВАЊЕ

Признавање на прекршок

Член 105

Ако обвинетиот го признае сторувањето на прекршокот и признанието е јасно и целосно, на судот не му е потребно да собира и други докази.

Сослушување на сведоци

Член 106

(1) Сведокот ќе биде сослушан пред судот пред кој се води прекршочната постапка.

(2) Ако сведокот има живеалиште или престојувалиште надвор од седиштето на судот сослушување на сведокот ќе се изврши по замолен пат до судот според местото на живеење или престој на сведокот .

Глава дваесет и трета

ПРЕКИН И ЗАПИРАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА ПРЕД СУДОТ

Прекин на постапката

Член 107

(1) Судот што ја води прекршочната постапка со решение ќе ја прекине постапката:
- ако не може да се утврди живеалиштето, односно престојувалиштето на обвинетиот и ако од кои било други причини не е достапен на државните органи или се наоѓа во странство на неодредено време,
- ако кај обвинетиот настапила привремена душевна болест или привремено душевно растројство,
- ако за истото дело е покрената кривична постапка до завршувањето на кривичната постапка и
- постапката што е прекината по основ на ставот (1) алинеја 3 на овој член ќе продолжи кога кривичната постапка е запрена по некој друг основ, а и натаму постојат услови за водење на прекршочна постапка.

(2) Пред да се донесе решение за прекин на прекршочната постапка ќе се приберат сите докази за прекршокот и за одговорноста на обвинетиот до кои може да се дојде.

(3) Прекинатата постапка ќе продолжи кога ќе престанат причините за тоа.

(4) За прекилот и продолжувањето на постапката ќе се извести подносителот на барањето.

(5) Решението од ставот (1) на овој член не содржи правна поука.

Запирање на прекршочната постапка

Член 108

(1) Судот што ја води прекршочната постапка со решение ќе ја запре, ако глобата е платена и ако платниот налог е извршен. Постапката ќе продолжи по поднесено барање за изрекување на прекршочните санкции од членот 14 ставовите (3), (8), (9), (10), (11) и (12) од овој закон како самостојни прекршочни санкции за сторен прекршок.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член е дозволена жалба од подносителот на барањето.

(3) Кога постапката е запрена со решение, трошоците паѓаат на товар на Судскиот буџет на Република Македонија.

Глава дваесет и четврта

ПРИВРЕМЕНО ОДЗЕМАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ, ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ И ПРИВРЕМЕНА ЗАБРАНА

Постапка на одземање

Член 109

(1) Предметите што можат да бидат одземени според членот 41 од овој закон можат привремено да се одземаат и пред донесувањето на одлуката за прекршокот.

(2) Во текот на водењето на прекршочната постапка судот со писмена наредба може привремено да одземе предмет. Преписот од наредбата мора да се достави до органот задолжен за чување на одземените предмети како и лицето од кое се одземени предметите.

(3) Ако предметот е лесно расиплив или ако неговото чување бара несразмерни трошоци, судот надлежен за водење на прекршочната постапка го предава на Агенцијата за управување со одземен имот која постапува согласно со закон.

Привремено одземање на предмети од страна на прекршочни органи

Член 110

(1) Со закон може да се овластат службените лица во органите на државната управа или организации и други органи што вршат јавни овластувања на надзор над спроведување на законите, привремено да ги одземат предметите од членот 41 од овој закон кога во вршењето на службената должност ќе дознаат за прекршокот и истите да ги предадат на Агенцијата за управување со одземен имот.

(2) Овластените службени лица од ставот (1) на овој член се должни во рок од 15 дена од денот на одземањето на предметите да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочниот орган и да го известат за извршеното привремено одземање на предметите.

(3) Доколку органот не постапи согласно со ставот (2) на овој член судот, односно прекршочниот орган ќе донесе одлука за враќање на предметите на лицето од кое се одземени, освен предметите чиј промет е забранет.

Предвременно враќање на привремено одземени предмети на сопственикот

Член 111

(1) Судот што ја води прекршочната постапка може по приговор од сопственикот привремено одземените предмети да му ги врати на сопственикот и пред донесување на одлуката.

(2) За одлуката по приговорот судот е должен да го извести сопственикот во рок од осум дена.

Привремена забрана за вршење на дејност од страна на прекршочните органи

Член 112

(1) Овластени службени лица во органите на државната управа или организации и други органи што вршат јавни овластувања на надзор над спроведување на законите во случаите уредени со закон можат на сторителот на прекршокот привремено да му забранат вршење на дејност со која е извршен прекршокот ако постои опасност од повторување на прекршокот или за отстранување на последиците од прекршокот и се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка најдоцна во рок од 15 дена.

(2) Доколку барањето не е поднесено во рокот од ставот (1) на овој член се смета дека привремената забрана престанала да важи.

Глава дваесет и петта

ТЕК НА ПОСТАПКАТА

Скратена постапка

Член 113

- (1) Скратена постапка се води кога:
- во барањето за поведување на прекршочна постапка се содржани сите факти и докази врз основа на кои судот може да одлучи без присуство на странка,
 - барањето за поведување на постапката се заснова на јавни исправи издадени од надлежни државни органи и
 - сторителот е затечен при извршувањето на прекршокот од страна на овластено службено лице.

- (2) Во скратена постапка судот одлучува без испитување на обвинетиот кога тој е уредно повикан, а нема да се јави и нема да достави доказ за оправдана спреченост да се јави пред судот.

Обвинетиот и неговото право на одбрана

Член 114

Доколку обвинетиот се јави на испитување заради проверка на наводите во поднесеното барање за поведување на прекршочна постапка, судот може да повика и на записник да сослуша сведоци или вештаци.

Постојано заседание на судот

Член 115

- (1) Заради брзина на постапката судот обезбедува постојано работа во текот на 24 часа.

- (2) Со распоредот за работа на судот се определува дежурен судија и судски работник во текот на целиот ден, неработен ден и празнични денови.

Итност на постапката

Член 116

- (1) Судот е должен да покрене постапка веднаш по приемот на барањето за покренување на постапката а најдолго во рок од три дена.

- (2) Постапката пред првостепениот суд мора да се заврши во рок од три месеци од денот на поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка.

- (3) Кога обвинетиот е странец, судот во итна постапка одлучува во најкраток можен рок, но не подолго од три дена.

- (4) Жалбата изјавена од странецот не го одлага извршувањето на одлуката.

Устен претрес

Член 117

- (1) Судот што ја води прекршочната постапка ќе определи устен претрес, ако тоа е потребно за разјаснување на фактичката состојба.

- (2) На претресот се повикуваат подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка, обвинетиот, неговиот бранител, сведокот и оштетениот, а по потреба и вештакот. Ако обвинетиот е правно лице на претресот се повикува неговиот застапник.

Устен претрес во отсуство на обвинетиот

Член 118

(1) Судот што ја води постапката може да одлучи да се одржи устен претрес во отсуство на обвинетиот кој е уредно повикан, ако судот утврди дека неговото присуство не е нужно за правилно утврдување на фактичката состојбата. Под истите услови може да се одржи претресот и во отсуство на уредно повиканиот застапник на обвинетото правно лице.

(2) Претресот ќе се одржи кога нема да дојде уредно повиканиот претставник на подносителот на барањето, ако неговото присуство не е неопходно за разјаснување на фактичката состојба.

(3) Претресот ќе се одржи и кога нема да дојде уредно повиканиот бранител на обвинетиот.

Тек на устен претрес

Член 119

(1) Претресот започнува со објавување на главната содржина на барањето. Потоа се пристапува кон испитување на обвинетиот. Ако се обвинети правно лице и одговорно лице во правното лице, прво се сослушува застапникот на правното лице, а по него одговорното лице. По испитувањето на обвинетиот се спроведува доказна постапка со сослушување на сведоци, вештаци и изведување на други докази.

(2) Подносителот на барањето, обвинетиот и неговиот бранител и застапникот на правното лице, како и оштетениот, имаат право во текот на претресот да предлагаат докази и да ставаат други предлози, а по одобрение на судијата што ја води прекршочната постапка можат да им поставуваат прашања на лицата кои се сослушуваат.

(3) На претресот последен збор секогаш има обвинетиот, односно застапникот на обвинетото правно лице.

(4) Ако судијата што ја води прекршочната постапка најде дека претресот не треба да се одложува заради дополнување на постапката или разјаснување на одделни прашања, ќе го заклучи претресот и ќе донесе одлука за прекршокот и јавно ќе ја објави изреката на одлуката со кусо образложение на причините.

(5) За работата на претресот се води записник во кој се внесува во битни црти, целиот тек на претресот. Записникот го потпишува судијата и записничарот.

Постапување во случај кога обвинетиот сторил прекршок во текот на постапката

Член 120

(1) Ако за време на изведувањето на дејствијата во прекршочната постапка обвинетиот сторил прекршок, судот што ја води прекршочната постапка, по правило, по барање на присутниот подносител на барањето, ќе ја прошири постапката и за тој прекршок.

(2) Доколку подносителот на барањето не е присутен или не е овластен за поднесување на барање за поведување на прекршочната постапка и во поглед на прекршокот од ставот (1) на овој член или обвинетиот сторил кривично дело, судијата за тоа ќе состави записник и со него ќе го запознае надлежниот подносител на барањето, односно јавниот обвинител. На ист начин ќе се постапи ако и некој друг во текот на изведувањето на дејствијата во прекршочната постапка стори прекршок.

Глава дваесет и шеста

ДОНЕСУВАЊЕ И СООПШТУВАЊЕ НА ОДЛУКИ

Видови на одлуки

Член 121

(1) Прекршочната постапка завршува со донесување на пресуда или решение.

(2) Пресудата или решението за прекршок се однесува само на лицето за кое се бара поведување на прекршочната постапка и само за прекршокот што е предмет на барањето.

(3) Судот не е врзан за предлозите и оцената во однос на правната квалификација на прекршокот.

(4) Пресудата или решението за прекршокот се заснова врз изведените докази и фактите утврдени во прекршочната постапка.

Пресуда

Член 122

- (1) Со пресуда за прекршок обвинетиот се огласува за виновен и му се изрекува прекршочна санкција или се ослободува од одговорност.
- (2) Ако прекршочната постапка се води за повеќе прекршоци, во пресудата ќе се наведе за кои прекршоци се огласува за виновен и која прекршочна санкција му се изрекува, односно се ослободува од одговорност.
- (3) Писмената пресуда за прекршок мора да има увод, диспозитив и образложение.
- (4) Уводот на пресудата за прекршок го содржи називот на судот што ја донел, име и презиме на судијата кој ја донел пресудата, име и презиме на обвинетиот и бранителот, фирмата, односно називот и седиштето на обвинетото правно лице и прекршокот што е предмет на постапката.
- (5) Диспозитивот на пресудата за прекршок мора да ги содржи личните податоци на обвинетиот, податоците за обвинетото правно лице, дека обвинетиот е одговорен за прекршок или санкцијата што се изрекува или обвинетиот се ослободува од одговорност.
- (6) Кога пресудата за прекршок има образложение, судот ќе ги наведе доказите и околностите врз основа на кои ја заснова својата одлука.
- (7) Пресудата донесена во скратена постапка, како и пресудата со која го признава прекршокот и кога се откажува од правото на жалба, нема образложение.
- (8) Пресудата содржи поука за жалба.

Пресуда со која обвинетиот се ослободува

Член 123

- Пресуда со која обвинетиот се ослободува од одговорност ќе се донесе, ако:
- 1) дејствието не е прекршок;
 - 2) обвинетиот не го сторил прекршокот;
 - 3) постојат околности што ја исклучуваат одговорноста за прекршок;
 - 4) постапката е водена без барање на овластениот орган, односно оштетениот (член 89 став (1) од овој закон);
 - 5) постапката е водена од стварно ненадлежен суд;
 - 6) обвинетиот за ист прекршок правосилно е санкциониран во прекршочна постапка, или прекршочната постапка правосилно била запрена, но не поради ненадлежност;
 - 7) обвинетиот во кривична постапка правосилно е огласен за виновен за дело што ги опфаќа и обележјата на прекршокот;
 - 8) обвинетиот ужива дипломатски имунитет;
 - 9) настапила застареност за водење на прекршочната постапка;
 - 10) нема докази дека обвинетиот го сторил прекршокот и
 - 11) подносителот на барањето се откажал од барањето пред правосилноста на пресудата за прекршок.

Решение за запирање на постапката

Член 124

- (1) Со решение постапката се запира, ако:
 - обвинетиот умрел,
 - правното лице престанало да постои,
 - судот утврди дека прекршокот е извршен во состојба на непресметливост и
 - во текот на постапката кај обвинетото лице настапило трајно душевно заболување и во други случаи определени со овој закон.

- (2) Прекршочната постапка ќе се запре и во други со закон определени случаи.

Пресуда со која обвинетиот се огласува за виновен

Член 125

- (1) Во пресудата за прекршок со која обвинетиот ќе се огласи за виновен, ќе се наведе:
- за кој прекршок, односно прекршоци на обвинетиот му се изрекува санкција, опис на прекршокот и правна квалификација за прекршокот,
 - санкцијата што му се изрекува на обвинетиот, односно одлуката за ослободување од санкцијата,
 - санкцијата за одделни прекршоци и единствена санкција, ако се работи за стек на прекршоци,
 - одлуката за конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети,
 - одлуката за засметување на задржување,
 - одлуката за трошоци на постапката и
 - одлуката за имотно-правно побарување.

(2) Во пресудата за прекршок ќе се утврди рокот во кој треба да се плати глобата и се наведува предупредување за наплата по присилен пат.

Глава дваесет и седма

ТРОШОЦИ НА ПОСТАПКАТА

Трошоци на постапката

Член 126

- (1) Трошоци на постапката се:
- издатоци за сведоци, вештаци, преведувачи, толкувачи, увиди и чување на одземени предмети, издатоци за приведување,
 - трошоци за службени дејствија и за службени лица,
 - издатоци за лекување на обвинетиот, за времето кога е задржан,
 - патни трошоци на обвинетиот, пашал,
 - награда и потребни издатоци за бранителот и
 - потребни издатоци на оштетениот, неговиот законски застапник и полномошникот.

(2) Пашалот се утврдува во границите на износите утврдени согласно траењето и сложеноста на постапката и согласно со општата состојба на она лице што е должно да го плати.

(3) Трошоците од ставот (1) алинеи 1, 2, 3 и 4 на овој член во прекршочната постапка се исплаќаат однапред од средствата на судот, а подоцна судот ги надоместува од лицето кое според членот 127 од овој закон е должно да ги плати.

Плаќање на трошоците на прекршочната постапката

Член 127

(1) Трошоците на постапката ги плаќа осудениот, на кого му е изречена прекршочна санкција.

(2) Ако се водела постапка за повеќе прекршоци, лицето на кое му е изречена прекршочна санкција нема да ги сноси трошоците за прекршоците по кои е донесена ослободителна пресуда, ако тие трошоци може да се издвојат од вкупните трошоци.

(3) Ако со иста одлука им е изречена санкција на повеќе обвинети, ќе се утврди колкав дел од трошоците исплаќа секој од нив, а ако тоа не може да се утврди, сите обвинети солидарно ќе ги платат трошоците на постапката.

(4) Трошоците на постапката во која била донесена ослободителна пресуда паѓаат на товар на Судскиот буџет.

(5) Судот што ја води прекршочната постапка може да го ослободи обвинетиот на кого му била изречена санкција од надоместокот на трошоците на постапката од членот 126 став (1) од овој закон и потребните издатоци за бранителот, ако поради плаќањето на трошоците му е загрозувана неговата егзистенција или на оние лица кои е должен да ги издржува.

Решение за трошоци

Член 128

(1) Во одлуката за прекршок се утврдува кој ги плаќа трошоците и колкави се.

(2) Ако за утврдување на трошоците нема доволно податоци, за трошоците на постапката ќе се донесе посебно решение.

(3) Барањето со податоците за висината на трошоците на постапката што била запрена или била донесена ослободителна пресуда може да се поднесе во рок од три месеца од денот кога правосилната пресуда или решението му било врачено на она лице кое има право да поднесе такво барање.

Посебни трошоци

Член 129

(1) Обвинетиот, оштетениот, законскиот застапник, застапникот на правното лице, бранителот, полномошникот, сведокот, вештакот, преведувачот и толкувачот без оглед на исходот од прекршочната постапка ги плаќаат трошоците за своето приведување, одложување на дејствието во прекршочната постапка и другите трошоци што ги предизвикале по своја вина.

(2) За трошоците на постапката од ставот (1) на овој член се донесува посебно решение.

Трошоци во постапката по правни лекови

Член 130

(1) За плаќање на трошоците во постапка по жалба пред второстепениот суд ќе одлучи конечно тој суд во согласност со одредбите на членовите од 126 до 129 од овој закон.

(2) Паушалот нема да се утврди, ако со одлука на второстепениот суд било одлучено во целост или делумно во корист на обвинетиот.

(3) Паушал ќе се утврди и во случај ако жалбата е отфрлена.

Трошоци на постапката со вонредни правни лекови

Член 131

За плаќањето на трошоците што ќе настанат во постапката со вонредните правни средства соодветно се применуваат одредбите на членовите од 126 до 129 од овој закон.

Донесување на прописи за трошоци на постапката

Член 132

Висината и начинот на определување на реално направените трошоци за прекршочната постапка што се води пред судовите ги определува претседателот на Врховниот суд на Република Македонија.

Глава дваесет и осма

ПРАВНИ ЛЕКОВИ

Видови на правни лекови

Член 133

(1) Против пресуда и решение на првостепениот суд може да се изјави жалба до второстепениот суд.

(2) Во прекршочна постапка завршена со пресуда можат да се користат вонредни правни лекови барање за повторување на прекршочна постапка и барање за заштита на законитоста.

Постапка по правни лекови

Член 134

(1) Во постапка по жалба и други правни лекови, бранителот мора да приложи полномошно, а ако бранителот не приложи полномошно, се смета дека жалбата е неуредна.

(2) Во жалбената постапка и во постапката по вонредните правни лекови, странката не може да предлага нови докази за кои знаела и можела да ги предложи во првостепената постапка.

Рокови за правни лекови

Член 135

(1) Жалбата се поднесува во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката.

(2) Второстепениот суд одлучува најдоцна во рок од 60 дена од приемот на жалбата, не на јавна седница.

(3) Кога се работи за странец, второстепениот суд решава веднаш, а најдоцна во рок од три дена.

(4) Второстепениот суд може да ја укине првостепената одлука и предметот да го врати на првостепениот суд ако биде предложено изведување на нови докази за коишто странката не знаела и не можела да ги предложи во првостепената постапка.

(5) Кога второстепениот суд постапува по изјавена жалба против одлука која еднаш била укината и вратена на повторно решавање, тој сам задолжително ќе го реши предметот.

(6) Второстепениот суд при повторно одлучување не е врзан за правната квалификација содржана во одлуката.

(7) Кога второстепениот суд ја потврдува првостепената одлука донесена според членот 122 став (7) од овој закон, не мора да даде писмено образложение во својата одлука.

Глава дваесет и деветта

ПОСЕБНА ПОСТАПКА СПРЕМА ДЕЦА

Примена на одредбите од оваа глава

Член 136

Во прекршочната постапка спрема деца се применуваат одредбите од оваа глава, а другите одредби од прекршочната постапка предвидени со овој закон ќе се применат ако не се во спротивност со одредбите од оваа глава.

Надлежност

Член 137

(1) За водење на прекршочна постапка спрема дете месно надлежен е судот на чие подрачје детето има живеалиште или престојувалиште.

(2) Прекршочната постапка спрема дете е итна.

Издвојување на прекршочна постапка

Член 138

(1) Кога прекршочно одговорно дете учествувало во извршувањето на прекршокот со полнолетни лица, прекршочната постапка спрема него ќе се издвои и ќе се спроведе согласно со одредбите од оваа глава.

(2) Од оправдани причини кога заради единство на доказите не е целисходно постапката да се раздвои, прекршочната постапка спрема дете може да се води заедно со прекршочната постапка против полнолетните лица и да се спроведе според општите одредби од овој закон.

(3) Кога се води единствена прекршочна постапка за дете и полнолетни сторители, во однос на детето ќе се применат членовите 141 и 142 од овој закон.

Повикување на дете

Член 139

(1) Детето се повикува преку родителот, односно старателот, освен ако тоа не е можно поради потребата од итно постапување или од други важни причини.

(2) Ако детето не се повикува преку родителот, односно старателот, судот што ја води прекршочната постапка ќе го извести родителот, односно старателот за поведување на постапката.

Мислење од орган на старателство

Член 140

(1) Ако спрема дете во судир со законот над 16 годишна возраст е поведена прекршочна постапка за прекршок кој е поврзан со насилство, потешки повреди на јавниот ред и мир или прекршок сторен во поврат, пред донесувањето на одлука за прекршок, судот ќе прибави мислење од органот за старателство за личноста на детето.

(2) Органот за старателство во своето мислење ќе укаже на сите околности што се од значење за донесување на правилна и законита одлука, а особено на поранешното однесување на детето и на неговите семејни прилики.

(3) Органот за старателство, како и другите органи и организации од кои се бара известување, извештаи или мислења, се должни да постапат во рок од 15 дена.

Должност за сведочење

Член 141

Никој не може да биде ослободен од должноста да сведочи за околностите од значење за оценување на душевната развиеност на детето и за запознавање на неговата личност и околностите во кои живее.

Права на родителот, односно старателот

Член 142

(1) Во прекршочната постапка спрема деца, органот за старателство и родителот, односно старателот на детето имаат право да се запознаат со текот на постапката и во текот на постапката да даваат предлози и да укажуваат на фактите и доказите што се од значење за донесување на правилна одлука.

(2) При преземање на дејствија спрема дете во негово присуство, а особено при неговото испитување, лицата кои учествуваат во прекршочната постапка се должни да постапуваат внимателно, водејќи сметка за душевната развиеност, чувствителноста и личните особини на детето.

Запирање на постапката

Член 143

(1) Ако во текот на прекршочната постапка се утврди дека детето во време на извршувањето на прекршокот не наполнил 14 години, прекршочната постапка ќе се запре со решение.

(2) Во случајот од ставот (1) на овој член судот ќе го извести родителот, односно старателот на детето, како и органот за старателство за прекршокот што е сторен, а по потреба може да го извести и училиштето, односно организацијата или заедницата во која детето е сместено заради преземање на воспитни мерки.

Овластување на судот да ја цени целисходноста на постапката

Член 144

(1) Судот може по претходно прибавено мислење од центарот за социјални работи да одлучи да не се поведе прекршочна постапка спрема детето, ако смета дека не е целисходно да се води, со оглед на природата на прекршокот и околностите под кои прекршокот е сторен, поранешниот живот на детето и неговите лични особини.

(2) Во случајот од ставот (1) на овој член барањето за поведување на прекршочната постапка ќе се отфрли со решение, а во образложението ќе се наведат причините поради кои барањето е отфрлено. За сторениот прекршок ќе се извести родителот, односно старателот и органот за старателство.

Задолжително испитување

Член 145

(1) Во прекршочна постапка спрема дете не може да се донесе решение за прекршок без негово испитување.

(2) Детето не ги плаќа трошоците за прекршочната постапка, доколку му бил изречен само укор.

Одлуки во постапката

Член 146

(1) Постапката спрема дете завршува со решение со кое на детето му се изрекува прекршочна санкција.

(2) Судот може да ја запре постапката спрема дете во случај кога се исполнети условите од членовите 123 и 124 од овој закон.

Доставување на одлука

Член 147

(1) За усно соопштената одлука на детето ќе му се достави заверен препис во рок од осум дена од денот на соопштувањето на одлуката.

(2) На родителот, односно старателот на детето и на органот за старателство им се доставува примерок од правосилното решение за прекршок со кое на детето му е изречена прекршочна санкција.

Жалба против решение

Член 148

(1) Против решението за прекршок донесено во прекршочната постапка спрема детето, може да се изјави жалба до второстепениот суд, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(2) Жалба во корист на детето може да се изјави и против неговата волја.

Вонредни правни лекови

Член 149

Во прекршочна постапка спрема дете може да се користат вонредни правни лекови барање за повторување на прекршочна постапка и барање за заштита на законитоста.

Дел четврти

ПОСЕБНИ ПОСТАПКИ

Глава триесетта

ПОСТАПКА ЗА КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ, ИМОТНА КОРИСТ И ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ

Член 150

Во постапката за конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети се применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка.

Глава триесет и прва

НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА И ДРУГИ ПРАВА НА ЛИЦАТА НА КОИ ИМ БИЛЕ ИЗРЕЧЕНИ САНКЦИИ

Член 151

Во постапката за надоместок на штета, рехабилитацијата и други права на лицата на кои им биле изречени санкции, се применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка.

Глава триесет и втора

ИЗВРШУВАЊЕ И ЕВИДЕНЦИЈА НА ОДЛУКИ

Извршување на пресуда и решение

Член 152

(1) За извршувањето на санкциите, освен глобата, изречени во прекршочна постапка согласно се применуваат одредбите од Законот за извршување на санкциите.

(2) За присилно извршување на глобата важат одредбите од Законот за даночна постапка.

(3) Осуденото лице е должно примерок од извршената уплата на глобата и трошоците на постапката во рок од 15 дена да ги достави до судот, односно прекршочниот орган.

Евиденција на одлуки

Член 153

За секој прекршочен предмет се води евиденција во Државниот завод за статистика, а обрасците се утврдуваат со правилник што го донесува министерот за правда.

Дел петти

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Глава триесет и трета

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 154

(1) Постапките отпочнати пред судовите и прекршочните органи до денот на отпочнувањето на примената на Законот за основање на Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка ќе завршат според одредбите на Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2006 и 51/11), во рок од една година од денот на започнувањето на примената на овој закон.

(2) Санкциите изречени со правосилни одлуки до денот на започнувањето на примената на овој закон ќе се извршат според одредбите од Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2006 и 51/11).

Член 155

Државните органи се должни во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да ги усогласат законите во кои се пропишани прекршочни санкции.

Член 156

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 157

Со денот на започнувањето на примената на овој закон престанува да важи Законот за прекршоците ("Службен весник на Република Македонија" број 62/2006 и 51/11).

Член 158

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе започне да се применува со денот на започнување на примената на Законот за основање на Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка.